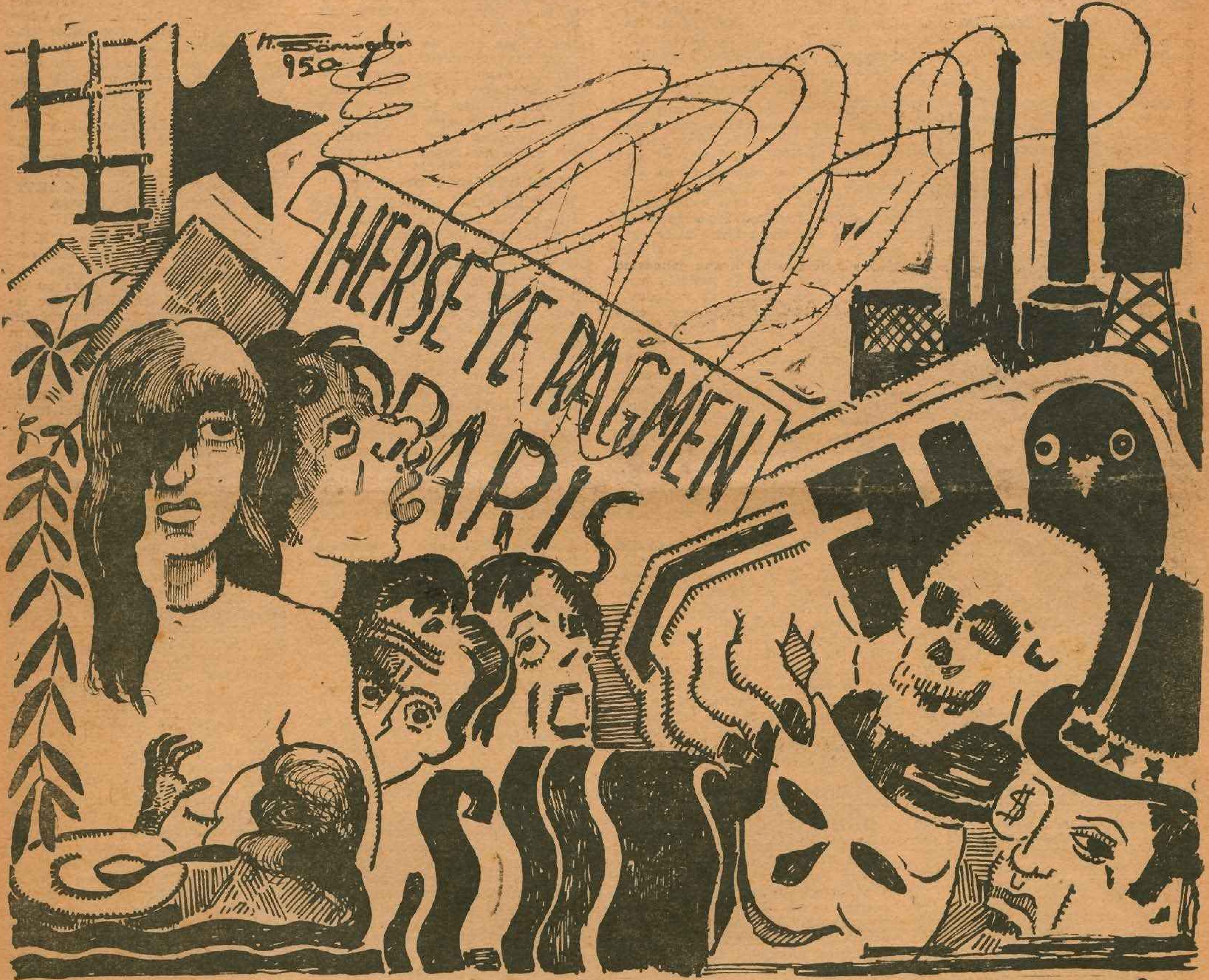
BARIŞ

YIL: 1 SAYI: 5 POLİTİKA FİKİR SANAT 15 Haziran 1950

HERŞEYE RAĞMEN BARIŞ

İÇİNDEKİLER

olaylar karşısında

SCHUMAN PLANI

Bugünlerde dış memleketlerle ilgili olarak en çok bahsedilen mesele Schuman plânıdır. Geçen ay Fransız Dışişleri Bakanı Schuman tarafından ileri sürülen bu plânın mahiyeti tam olarak basına aksetmiş değildir. Schuman bu plânını Londra'daki Bakanlar toplantısının kapalı bir oturumunda izah etmişti. O zamandanberi Fransa ile İngiltere arasında çetin müzakereler cereyan etmiştir. Bir ay zarfında İngiltere bu konuda dokuz nota vermiş ve nihayet bu plâna girmeyi reddetmiştir. Bunun üzerine İngilteresiz plânın tatbikine geçilmesine karar verilmiştir. İlkin Fransız ve Alman çelik ve kömür sanayiinin birleştirilmesi olarak ileri sürülen plân şimdi genişletilmiştir. Beş Benelux memleketiyle İtalya müşterek bir beyanname neşrederek bu sanayiin birleştirilmesi ve işletilmesi için bir makam kurulmasını karara almışlardır.

İngiliz çevreleri bu makamın nasıl olacağını iyice bilmeden İngilterenin plâna katılamıyacağını söylemektedirler. Hakikatte ise İngiltere böyle bir birlik kurulmasını istemiyor. Almanyada yevmiyeler düşük olduğundan maliyet fiyatı ve satış fiyatı da düşüktür. Bu birlik kurulduğu takdirde iştirak eden memleketlerde yevmiyeler ve fiyatlar aynı seviyeye getirilecektir. İngiliz çelik ve kömür sanayii ya çok çetin bir rekaabete karşı koymak veya Almanyaya kıyasla daha zayıf bir ortak olarak birliğe katılmak zorunda kalacaktır ki, İngiltere her ikisini de istemiyor.

Bundan mada, kömür ve çelik birliği bir başlangıç olarak ileri sürülüyor. Gaye, iktisadi Avrupa birliğinin kurulması, yani hem Alman tröst ve kartellerinin hâkimiyeti altında Avrupa sanayiinin harb için seferber edilmesi, hem de Avrupanın Amerika için tek bir pazar haline gelmesidir. Schuman plânının hemen arkasından Amerikalılar İngilterenin Avrupa tediye birliğine girmesini ileri sürüyorlar. Bu Avrupa memleketleri arasındaki ticarette İngiliz parasiyle olan borçların diğer paralara değiştirilebilir olması demektir ve durumdan dolarla değiştirilebilir olmıya varmak için de bir adım kalır ki, Amerikalıların istediği de budur. Zira o zaman İngiltereye mal satan memleketler mukabilinde İngiltereden satın almıya mecbur kalmıyacaklar, Amerikaya müşteri olabileceklerdir. O takdirde ise İngilterenin kendi imparatorluk camiası ve sterling bloku memleketlerile kurduğu ticaret düzeni bozulacak, ihracat düşecek, istihsal azalacak ve işsizlik artacaktır. İşte bütün bu mülâhazalardır ki İngiltere Schuman plânına ve Avrupa iktisadî birliği adı altında Amerikalıların ileri sürdükleri diğer kombinezonlara girmek istemiyor.

Fakat İngiltere kafa tutmakta devam edebilecek mi? Gelen haberler hep İngilterenin şimdilik plâna girmediğini belirtiyor. Amerikan kongresinde bu sebeple İngiltereye yardımın kesilmesi teklif bile edilmiş. Halbuki İngilterenin 1950-51 senesi dolar ve altın açığı 785 milyon dolar tahmin ediliyor. İngiliz İşçi Partisi şimdi yürüttüğü sistem ve siyasetle bu açığı kapatmak için Amerikan dolarlarına muhtaçtır.

Schuman plânı, Atlantik devletlerinin silâhlanması için Alman ağır sanayiinden faydalanmak vasıtasıdır. Amerika Almanyayı Atlantik paktına sokmak istiyor, fakat buna Fransa ile İngiltere mani oluyorlardı. Bu mümkün olmayınca Alman ağır ve harp sanayiinden faydalanmak için Schuman plânı ileri sürüldü. Londra konferansında Acheson Almanyanın Avrupa topluluğuna alınması ve milli hâkimiyetlerden fedakârlık yapılması zaruretinden bahsetti. Schuman plânı ayni zamanda ortaya atıldı ve Batı Almanya Başbakanı Adenauer de plânı hemen kabul etti. Acheson ve Truman plândan derhal sitayişle bahsettiler. Times gazetesinin dediği gibi bir devlet adamının ortaya attığı tekliflerin hâdiseler tarafından bu kadar çabuk desteklenmesi nadir görülen ahvaldendir. Schuman plânının hangi kaynaktan mülhem olduğu belli oluyor.

BELÇİKA SEÇİMLERİ

Almanlarla işbirliği yapmış olan kralın memlekete dönüp dönmiyeceği meselesi Belçikada uzun zaman bir türlü halledilememiş ve nihayet Parlâmento feshedilerek yeni seçimlere gidilmişti. Fakat yapılan seçimler de meseleyi tam halletmiş gibi değildir. Kralın dönmesine taraftar olan Hıristiyan Sosyalistler ekseriyet kazanmışlardır ama bu ekseriyet çok zayıftır; kralın gelmesine muhalif olan diğer üç partinin mecmuundan dört mebusluk fazladır.

Bununla beraber Belçikanın esas derdi siyasî olmaktan ziyade iktisadîdir. Harpten sonra Belçika sanayii istihsalini çabuk yoluna koymuş ve ihracata başlamıştı. Belçika «hususî teşebbüsün örnek memleketi» olarak gösteriliyordu. Fakat diğer Avrupa memleketleri de sanayilerini sulh istihsaline çevirip pazarlarda rekabete başlayınca Belçika'nın ihracatı ve bununla birlikte de istihsali düştü, işsizlik bu küçük memlekette üç milyona kadar yükseldi. İktisadî düzenin bozulması hükûmette değişikliğe sebep oldu.

Sosyal demokratların sözde sosyalist siyasetleri ve yarım tedbirleri memleketi devamlı bir refaha ulaştıramayınca iktidara Hıristyan Sosyalistler geldiler ve kralın memlekete dönmesi cereyanı kuvvetlendi.

Muhafazakâr katolik olan ziraî nüfus daha ziyade kralcıdır. Katolik olmıyan ve sanayi bölgelerinde toplanan Waloon'lar ise daha ziyade aleyhtedirler (Birinciler yüzde 70, ikincilerse yüzde 40 kral lehinde rey vermişlerdir). Sanayi sehirlerinde krala muhalefetin kuvvetli oluşu ise buralarda işsi sınıfının kesif oluşundadır.

TYRGVE LİE İLE AMERİKAN HÜKÛMETİ ARASINDAKİ İHTİLÂFIN İÇ YÜZÜ NEDİR?

Bu başlık altında bir İstanbul gazetesi Trygve Lie'nin barış gayretlerinin Amerikan hükûmeti tarafından hoş görülmediğini nihayet açığa vurdu. Lie'nin Vaşington'da soğuk karşılandığı daha önceki ajans haberlerinden de anlaşılıyordu. Lie ile Amerikan hükûmeti arasındaki ihtilâfın asıl mühim sebebi, yeni Çin Halk Cumhuriyetinin Birleşmiş Milletlere alınıp alınmaması meselesi değildir. Bu da var ama, asıl ihtilâf soğuk harbe devam bahsindedir. «Lie ile etrafındakiler soğuk harbin cihanın silâhlanma yoluyla ateşli harbe götüreceği kanaatindedirler». Halbuki Amerika harıl harıl soğuk harbe devam ediyor ve etmek taraftarıdır. Amerika Dışişleri resmî şahsiyetleri Acheson'un «top yekûn siyasetini» Amerikan halkına kabul ettirmek için memleketin her tarafında nutuklar vermektedirler ve Anti-Sovyet propagandayı şiddetlendirmek için Amerikanın Sesi radyosu ile İngilterenin B. B. C. si arasında temas ve müzakereler yapılıyor.

Fakat Lie barış gayretlerinde yalnız değildir. Yukarıda adı geçen gazete de «Lie ve etrafındakiler» diyor. Barış misyonu seyahatine çıkarken Lie Birleşmiş Milletler Genel Kurulu eski başkanları tarafından kuvvetle desteklenmiştir. Avrupa başkentlerinde ve küçük devletlerde tarafsızlık cereyanı kuvvetlenmektedir. Amerikan Senatörü Taft'ın dediği gibi, Avrupa devletleri Amerika malzemesi mukabili tepelerinde atom bombasının patlamasına razı olamıyorlar. Büyük küçük bütün memleketlerde halk arasında barış cereyanı çok kuvvetlenmiştir. Her tarafta atom bombasının yasak edilmesi ve bunu kullanacak ilk devletin harp mücrimi sayılması yolunda milyonlarca imza toplanıyor. Dünya barış kuvvetleri soğuk harbi yürütenleri ve ateşli harbe hazırlananları yenebilir.

Yeni hükûmet programı

MEMLEKETİN ACIKLI HALİ

Memleketin acıklı halini hep biliyorduk, ama bu durum kati rakkamlar halinde ifade edilince ne kadar kötü olduğu daha da kuvvetle beliriyor. Başbakanın dediklerine göre ziraatte istihsal on beş, yirmi sene evvelki seviyede duraklamıştır. Dış ticaretimiz 1934-36 senelerine kıyasla daha düşüktür. Altın stokumuz 214 tondan 137 tona düşmüş ve bunun 4 tonu da yabancı bir bankaya terhin edilmiştir (Hangi bankaya ve ne maksatla, bildirilmiyor). Devlet borçları ise 2 buçuk milyara yaklaşmıştır. Bu şimdiki ve gelecek nesillerin üzerine ağır bir yüktür. Bütçede 174 milyon açık vardır. Bunun 155 milyonunun Marşal yardımından kapatılacağı C. H. P. hükûmeti tarafından iddia edilmişse de gerçekte Amerikalılarla bu hususta bir anlaşmaya varılmamış. Geri kalan 19 milyonluk bütçe açığını da iç istikrazla (2 buçuk milyar borç daha da kabaracak demek) kapatılacakmış ama 1949 yılında çıkarılan 20 milyonluk tahvillerin ancak dörtte biri satılmış; yani millet artık hükûmete borç vermek istemiyor veya verecek durumda değil.

MARŞAL YARDIMI VE BÜTÇE AÇIGI MESELESİ

Başbakanın bütçe açığını Marşal yardımından kapatmak bahsinde söylediklerinin daha sonra dikkate değer akisleri oldu. Vazifesi Amerikan yardımı işlerine bakmak olan eski Devlet Bakanı Cemil Sait Barlas, Amerikalılarla bu hususta mutabakat hâsıl olduğunu, bir tezkerenin maliye kasasında mevcut bulunduğunu söyledi. Halbuki Mr. Dorr'un vekili bunu reddetti. Şurası dikkate değer bir nokta ki, Amerikalı sözcü Marşal yardımından değil de, «Marşal yardımı karşılığı»ndan bahsetti. Yani meselenin esası şu: Bütçedeki 155 milyon açığı Amerikalıların para sayarak kapatması bahis mevzuu değil. Marşal yardımına dair yapılan anlaşma mucibince Amerikadan gönderilen malzemenin satış değeri tutarında bir parayı hükûmet bir fon olarak ayırmak mecburiyetindedir ve ayırıyor da. Fakat hükûmet bir tarafa ayırıp koyduğu bu parayı istediği gibi kullanmak selâhiyetinde değildir; bu paranın hangi işler için kullanılacağı Amerikalılara danışarak kararlaştırılabilir. Müteveffa C. H. P. hükûmeti Marşal yardımı karşılığı ayırdığı parayı bütçe açığının 155 milyonunu kapatmak için kullanmak istemiş. Şimdi münakaşa edilen nokta, bu hususta Aemerikalılardan izin alınmış mı, alınmamış mı, meselesidir.

NE BİÇİM GREV HAKKI?

İşçilere grev hakkı verilip verilmemesi bahsi iç siyasette D. P. yi C. H. P. den ayıran bir nokta gibi gösteriliyordu. Halbuki hükûmet programında grev hakkının «iktisadî ve içtimaî ahengi bozmıyacak şekilde» verileceği bildirilmekle bu noktada da iki parti arasında bir fark olmadığı bir daha meydana çıktı. Böyle bir kayıt koyduktan sonra grev yapmıya imkân kalır mı? Grevde işçiler işi tatil ettiklerine göre her grev hali şu veya bu derecede «iktisadî ahengi» bozar, yani istihsali durdurur. Anlaşılıyor ki verilecek şitten bir hak olacaktır. Celâl Ba- grev hakkı kâğıt üstünde kalan çe- yar'ın 1936 da yaptırdığı İş Kanununa da grev hakkı değilse de işçi lehine sayılacak diğer bazı maddeler konulmuş fakat bunlar tamamiyle kâğıt üzerinde kalmamış mıydı?

DIŞ SİYASET: AKDENİZ PAKTI YOLUYLA AMERİKA'YA İYİCE BAGLANMAK

D. P. nin dış siyasette de C. H. P. den ayrılmadığı öteden beri biliniyordu. D. P. iktidara geldiğinden beri herhangi bir fark belirdi ise bu da yeni hükûmetin daha büyük bir tehalükle Amerikalılara yanaştığıdır. Bir taraftan daha geniş mikyasta yardım yapılması için memleketin «nazik iktisadî durumu» ileri sürülür ve Amerikalılardan imdat istenirken, diğer taraftan da «Atlantik paktına bağlı bir Akdeniz paktı» yeni hükûmetin karşılaştığı başlıca mesele olarak Başbakan tarafından ortaya atıldı ve Dışişleri Bakanı da aynı yolda faaliyete geçti.

Amerika bir Akdeniz paktı yapılmasını ve bu maksatla da şimdi Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve İtalyanın birbirlerine yaklaşmalarını istiyor. Nisan ayında yapılıp metni halâ açıklanmıyan Türk-İtalyan andlaşması bu yolda atılmış ilk adımdır. Son haftalar zarfında gazetelerde pek sık görülen Türk - Yunan dostluğuna, Yunanistanla Yugoslavyanın yeniçin münasebetler kurmalarına ve Yugoslavya ile İtalya'nın Triyeste meselesinde anlaşacağına dair berler hep bu istikamette yapılan teşebbüslerin belirtileridir.

Yunanistan ile Türkiye'de bir hükûmet değişikliği olmadıkça Yugoslavya ile bu iki memleketin birbirine yaklaşması pek mümkün değildi; çünkü vaktiyle Tito bu her iki memleket hükûmetlerini mürteci ve faşist olmakla itham etmişti. Nisan ayında Amerikan elçisinin bir mektubu Yunanistanda gerekli hükûmet değişikliğini sağladı. Türkiyede seçimlerin birbirinin hemen hemen aynı olan iki parti arasında serbest yapılması da Türkiyede iktidar partisini değiştirdi. İki yeni hükûmetin birbirile pek sıkı fıkı olduğu görülüyor. Refik Koraltan Meclis Başkanı olur olmaz Yunan Meclisine selâm gönderiyor. Yunan Meclis Başkanı da derhal mukabele ediyor. Pariste Fuat Köprülü ile Plâstiras görüşüp konuşuyorlar ve iki memleket elçilerinin neşrettikleri müşterek beyannamede yeni hamleler yapılmaktan bahsediliyor. Plâstiras verdiği ayrı bir demeçte Yugoslavya ile elçi teatisinden ve Selânik limanında Yugoslavlara tanınan imtiyazlardan bahsediyor. Fakat bir mektupla iktidara gelen Plâstiras hükûmeti yerine pek sağlam oturmuş görünmüyor. Hükûmetin sallantıda olduğu ve yakında yeni seçimlere gidileceği söyleniyor. (Devamı 11 inci sahifede)

Yeni Hükûmet Programı

Bu program, milletin yirmi küsur yıllık ölçüsüz fedakârlıkları, izdirapları pahasına elde edilmiş başarılardan kazanılmış haklardan arta kalan ne varsa hepsinden vazgeçmek gerektiğini haber veriyor

Demokrat Parti hakkında bu sütunlarda ötedenberi açıkladığımız kanaatlarımızda aldanmış olmağı çok isterdik. Fakat yeni hükûmet, programiyle olsun, bizi yalanlamak kudret ve kabiliyetini gösteremedi. Bu program, «acı» tenkitlerle dolu «orijinal» bir bölüm taşımasına rağmen, dış politikada olduğu gibi iç politikada da bize iyi bir şey vadetmiyor, ferahlatıcı bir ümit ışığı göstermiyor. Tersine, milletin yirmi küsür yıllık ölçüsüz fedakârlıkları, ıstırapları pahasına elde edilmiş başarılardan, kazanılmış haklardan arta kalan ne varsa hepsinden vazgeçmek gerektiğini haber veriyor.

Demokrat Parti, Halk Partisini tenkit etmekte, halka beğenilmenin tılsımını bulmuşa benziyor. Öyleki kendi faaliyet programına bile, onu şirin göstermek için olacak, yine bu tenkitle başlıyor. Yirmi küsür yılın bu çeşit bir «muhasebesini» yapmak Halk Partisinin, hesapları henüz kapanmamış olan eski liderlerine düşmezdi. Geçmişi unutturmak gayreti burada uzun ömürlü bir başarı vadetmiyor. Halk Partisi liderlerinin, «ellerine mamur bir vatan devretmekte oldukları iddiasını reddeden Demokrat Parti ileri gelenleri daha düne kadar, memleketin iktisadi kalkındırılması işinde mucizeler yarattıklarını öğünerek ilân etmiyorlar mıydı? Bugün «uzun yılların beyhude israf edilmiş alduğuna ve hatta memleketin tabii inkişaf seyrinin hatalı ve sakat politikalarda engellenmiş olduğuna hükmetmek icabettiğini„ ileri sürenler dün, tutulan yolu tenkit etmeye cesaret edenlere hapisane kapılarını gösterenlerin yanı başında, hatta başında değiller miydi? Bugün «devlet imalâtçılığı gibi devlet nakliyeciliğinin de bu memlekete çok pahalıya mal olduğunu» söyliyenlerin daha dün devletçiliği memleketin iktisadi inkişafının zaruri bir şartı olarak kabul eden, fakat devlet sanayiini halkın zararına işlemek suretiyle bu devletçiliğin Içerde ve dışardaki düşmanlarına silâh veren kimseler oldukları unutulmuş değildir. Halk geçmiş hataları unutabilirdi, eğer bugünkü tenkitçiler dünkü icraatçılar olmasaydı, bugünki icraatları vaadları dünkü hataların düzeltileceği ümidini verebilseydi, bugün tutulan yol, dünkünün zıddı gibi görünmesine rağmen onun sadece bir devamı olmasaydı, dünkü hatalar, onları gölgede bırakacak daha büyük hatalarla önlenmeğe, örtülmeğe çalışılmasaydı. Bugün Demokrat Partinin tenkit ettiği iktisadi, siyasi prensiplerinden bizzat Halk Partisinde ne kalmıştır? Memleketi yabancı sermayenin iktisadi ve siyasi istilasına açmak suretiyle devletçiliğe ilk sahneyi açan, yerli sanayiin tasfiyesi için gereken şartları hazırlayan Halk Partisi hükümetleri değilmidir? Demokrat Partinin «yabancı teşebbüs, sermaye ve tekniğinden geniş ölçüde faydalanmanın şartlarını tahakkuk ettirmek ve icaplarını yerine getirmek vaadını Halk Partisi çoktan gerçekleştirmeğe başladı. Demokrat Parti, gösterişçi ve pahalıya mal olan bir devlet müessesesinin geri bir zirai bünye üzerine kurulamayacağını, bunun için zirai inkişafı beklemek gerekdiğini, memleketi yabancı sanayiin başı boş rekabet ve tahakkümünü engelleyen amillerden kurtarmak ve korumak icabettiğini söylerken sadece Halk Partisinin açtığı yol üzerinde yürüyeceğini ifade etmiş oluyor. «Gerek din dersleri meselesinde, gerek din adamlarını yetiştirecek yüksek müesseselerin faaliyete geçmesi hususunda icabeden tedbirleri ittihaz etmek kararında «olan yeni iktidar partisi lâyıklığa «bağlılık» yolunda da Halk Partisinin izinde olduğunu inkâr edemez.

Demokrat Partinin Halk Partisinden görünürde ayrıldığı hemen hemen biricik nokta işçiye grev hakkı tanımasıdır. Bunun da sebebi malûm. Fakat yeni iktidarın «grev mevzuunda kaçamaklı konuşmağa başladığı» Halk Partisinin bile dikkatini çekti. Garip olan şuki grev hak-

Devamı 10 cu sayfada

İkinci dünya harbi neye mal oldu?

75 milyon insanın hayatına (bunlardan 26 milyonu toplama kamplarında öldü). 150 milyon insanın evinin yıkılmasına.

Halbuki Cenova'da çıkan resmi beynelmilel bir dergide ki rakkamlara göre bu harpte harcanan para ile Amerika, İngiltere, Kanada, Avustralya, İrlanda, Fransa, Almanya, Rusya ve Belçikada her aileye 60 bin Türk lirası kıymetinde bir ev yapılabilir. 25 bin liralık mobilya alınabilir ve üstelik de bu memleketlerdeki her aileye 100 bin lira nakit para dağıtılabilirdi. Geriye kalan para ile de 400 milyon lira değerinde okul ve her sehre büyük bir umumi kütüphane yapılabilirdi.

Şimdi aradan beş sene geçmiştir. Bugün Amerikanın harp hazırlıklarına bir haftada harcadığı para, eğitime bir senede harcadığından çok daha fazladır.

İngiltere yalnız harp masraflarına, eğitime, yapı işlerine ve sağlığa harcadığından daha fazla para harcamaktadır.

İŞÇİ SENDİKALARI VE GREV

Grev hakkı olmayan işçi elinden silâhları alınmış bir duellocudur. Karşısındaki ise tepeden tırnağa silâhlı bir mütecaviz. D. P. işçiye bu silâhı vermek vadile iktidara geldi, verecektir. Fakat öyle gözüküyor ki vereceği bu silâh bilenmemiş bir kılıç, kurşunsuz tabanca veya Kavak ağacından bir sopa olacaktır.

C. H. P. nin senelerdir tutturduğu Devletçilik biz bize benzerizin tâ kendisi idi.

Şimdi liberal iktisat, serbest ticaret, hususî teşebbüs rejimine giriliyor. Bu iktisadî ve içtimaî inkişafımızın zaruri bir neticesi demek değildir, zorladılar, yabancı sermaye gümrük duvarlarını yıktı, şimdi de sel gibi basacak, yerli sanayiimize hissedar, millî bankalarımıza aksiyoner, toprak altı mahsullerimize doğrudan doğruya girivereceklerdir. Maliyet meselesi ucuz iş kuvveti arayacak, teknik tekâmül Topkapı ampul fabrikasında olduğu gibi bir yerine yüz işçile kâr haddinin yüzdesini artırmağa çalışacak, yarın petrol kuyularında, öbürgün maden ocaklarında ve sonra bütün Türk toprakları üzerinde Türk lirasile Dolar, Kâğıthane âlemleri ve av eğlencelerile sarmaş dolaş, çalışan halkın gündelikçi işçinin ve topraksız köylünün alın terinden kurulmuş sofralarda göbeklenecek, millî ve gayri millî bankalarda palazlanıp bu mukaddes çifleşmeden doğacak harp ceninine ninni okuyacak.

İddia edilecek ki Türkiye işçilerine tanınan grev hakkı demokratik inkişafımızın son merhalesidir. Ne münasebet.

Bizce Türkiye işçi sınıfının bugünkü durumu, işçi mevzuatı, hukuki ve içtimaî koruyucu kanunları yeni baştan ve çok daha anlayışla ele alınması zaruridir.

Grev müessesesi teşkilâtsız veya hâkim sınıf partilerine bağlı teşkilâtlar için bir rozettir. Mevcut sendikalara, hakikî işçi teşkilâtları haline, iradesi kendinin, idaresi kendinin, kararları bizzat kendinin ve yalnız kendi yararına çalışır hale gelmenin teminatını vermek lâzımdır. Bu da yalnız bir kanun işi değil bir idrak ve zihniyet meselesidir. İşçinin ne me lâzımı yıkması, ne olur ne olmazı parçalayıp kabuğundan fırlaması, âmir baskısı ve idare heyetleri diktasından kurtulması ve bir kanun memleketi vatandaşlığının şuurunu yaratmak meselesidir.

Hani asgarî ücret tarifesi? Hani iş mahkemeleri? Hani kollektif sözleşmeler mukavelesi?

Henüz asgarî ücret meselesini ele almamış bir memlekette ihtiyarlık sigortası bir lüks değildir de nedir? Fakat C. H. P. bu kanunla işçi ve ve iş verenden senede yüz milyon lira tahsilini düşünmüş, adetâ işçi ve ücretli sınıfa yeni bir vergi tarh etmiştir.

Sendikalar kanunu cemiyetler kanununa, cemiyetler kanunu Ceza kanununa, Ceza kanunu Anayasaya aykırıdırlar. Birinin hak tanıdığını öbürü suç sayar, birisi yap der, öteki yapma. Cemiyetler kanunu sınıflıdır, Ceza kanunu sınıfsız. İş kanunu işçi davasının patron görüşüyle hamiyet ve şefkat anlayışıdır, işçiye hak değil sadaka veriliyormuş gibidir.

İş ve işçi hukukunun yeniden ele alınması, hukukî ve kanunî mevzuatın sınıf esası üzerinden tanzimi, i ş ç i menfaatlerini k o r u yucu hükümlerin konulmasını beklemek bizim hakkımız olduğu gibi, D. P. nin 14 Mayısda yüklendiği vazifelerden biridir.

H. KOÇ

Galip Usta

Nâzım Hikmet

Haydarpaşa garında
1941 baharında
Saat 15
Merdivenlerin üstünde güneş
Bir adam
Merdivenlerde duruyor
Bir şeyler düşünerek.
Zayıf.
Korkak.
Burnu sivri ve uzun,
ve yanaklarının üstü çopur.
Merdivenlerdeki adam
— Galip usta —
Tuhaf şeyler düşünmekle meşhurdur:
«Kâat helvası yesem her gün» diye düşündü
5 yaşında
«Mektebe gitsem» diye düşündü
10 yaşında
«Babamın bıçakçı dükkânından
«Akşam ezanından önce çıksam» diye düşündü
11 yaşında
«Sarı iskarpinlerim olsa
«Kızlar bana baksalar» diye düşündü
15 yaşında
«Babam neden kapattı dükkânını
ve fabrika benzemiyor babamın dükkânına» diye düşündü
16 yaşında
«Yevmiyem artar mı?» diye düşündü
21 yaşındayken
«Babam ellisinde öldü,
ben de böyle tez mi öleceğim?» diye düşündü
21 yaşındayken
«İşsiz kalırsam? diye düşündü
22 yaşında
«İşsiz kalırsam?» diye düşündü
23 yaşında
«İşsiz kalırsam?» diye düşündü
24 yaşında
Ve zaman zaman işsiz kalarak
«İşsiz kalırsam?» diye düşündü
50 yaşına kadar.
51 yaşında «İhtiyarladım» dedi
«Babamdan bir yıl fazla yaşadım.»
Şimdi elli iki yaşındadır.
İşsizdir.
Şimdi merdivenlerde durup
kaptırmıştır kafasını
Düşüncelerin en tuhafına.
«Kaç yaşında öleceğim
Ölürken üzerimde yorgan olacak mı» diye düşünüyor.
Burnu sivri ve uzun,
Yanaklarının üstü çopur
Denizde balık kokusuyla
ve döşemelerde tahta kuruları ile gelir
Haydarpaşa garında bahar.
Sepetler ve heybeler
Merdivenlerden inip
Merdivenlerden çıkıp
Merdivenlerde duruyorlar.....
Polisin yanında bir çocuk
— Tahminen beş yaşında —
İniyor merdivenleri.
Nüfusta kaydı yok
Fakat ismi Kemal.....
Merdivenleri bir heybe çıkıyordu
bir halı heybe
Merdivenlerden inen Kemal
Yapyalnızdı
— Kundurasız ve gömleksiz —
Ortasında kâinatın
Açlığından başka bir şey hatırlamıyor,
bir de hayal meyal
Karanlık yerde bir kadın.
Merdivenleri çıkan heybenin
Kırmızı, mavi, siyah nakışları var.
Eskiden
Halı — Heybeler
Ata, katıra, yaylıya binerlerdi
Şimdi şimendifere biniyorlar.
Merdivenleri bir kadın iniyor
Çarşaflı, şişman
Adviye hanım
An asıl Kafkasyalı
1311 de kızamık
1318 de gelin oldu
Çamaşır yıkadı
Yemek pişirdi
Çocuk doğurdu
Ve biliyor ki öldüğü zaman
Selâtin camilerinden
Bir şal koyacaklar tabutuna.
Bir damadı imamdır
Merdivenlerin üstünde güneş
Bir baş yeşil soğan
ve bir insan
Ahmet onbaşı
Balkan Harbi'nde gitti.
Seferberlikte gitti.
Yunan harbinde gitti.
«Ha dayan hemşerim sonuna vardık»
Sözü meşhurdur.
Merdivenleri bir kız çıkıyordu
Çorapta çalışır.
— Topane caddesi Calata —
Atıfet on üç yaşındadır.
Galip Usta
Baktı Atıfet'e:
«Evlenseydim eğer
Torunum olurdu bu kadar»
diye düşündü.
Çalışırdı «bana bakar» diye düşündü.
Sonra birden bire aklına Sadiye geldi,
Emin'in kızı.
Geçen sene
Daha âdet görmeden
Şahbas'ın arsasında bozmuşlardı.
Sepetler ve heybeler
Merdivenlerden inip
Merdivenleri çıkıp
Merdivenlerde duruyorlar.
Ahmet onbaşı yine askerdi
Yetişti halı—heybeye
öptü elini
Halı—heybe
ve mavi mintan, palto, siyah şalvar
ve keten lâstik iskarpinler
fötr şapka, sakal
ve lâhuri şal
kuşak
Onbaşının omzunu okşıyarak
«Hayıflanma, dedi,
Bir kaç kalem borç için
hane halkını sıkıştırmıyacaklar
biraz faiz biner
o kadar.....»
Haydarpaşa garında
Martılar inip kalkıyor
Denizde leşlerin üstüne
İmrenilir şey değil
Martıların hayatı.
Garın saati
Üçü beş geçiyor
Siloların orada
Romanya bandıralı bir şilebe hububat yüklüyorlar.
Ayrıldı onbaşıdan halı - heybe
Gara girdi
Merdivenlerin üstünde güneş
Yorgunluk ve telâş
ve bir arı ölüsü var.
Kocaman insan ayaklarına aldırmadan
Bembeyaz, upuzun taşın üzerinde
Arının ölüsünü taşıyor karıncalar.
Adviye hanım
Sokuldu polis efendiye
Birşeyler konuşuldu
Okşadı çocuk Kemal'i
ve hep beraber
Karakola gittiler.
ve her ne kadar
Bir daha görülmiyecekse de
hayal meyal karanlık bir yerde bir kadın
çocuk Kemal yapyalnız değil artık
ortasında kâinatın.
Bir parça bulaşık yıkayıp biraz su taşıyacak
ve Adviye Hanım'ın dizi dibinde yaşıyacak.
Merdivenleri mahkûmlar çıkıyordu.
Şakalaşıp, gülüşerek.....
Üç erkek
Bir kadın
ve dört jandarma
Erkekler kelepçeli
Kadın kelepçesiz.
Jandarmalar süngülü
Merdivenlerin üstünde bir kaysı gülü
Bir cigara paketi
Bir gazete kâğıdı
Mahkûmlar durakladı
Jandarma Hasan
Tokalaştı Ahmet onbaşıyla
Jandarma Haydar
Aldı yerden boş paketi
Soktu cebine
ve mahkûm kadın
Boynuna atılan Atıfet'i
Öptü iki yanağından
Eğilip baktı kelepçeli Halil
Kayısı gülünün yanındaki gazete kâğıdına
«Tek sütunluk bir nefer
üniforması belli değil
tıraşı uzun
Beyaz sargılar var başında
Sargılar kan
Sonra tayyareler
— Kanatlı köpek balıkları gibi —
Pike bombardıman»
diye yazıyor.
«Sonra bir liman
Küçük beyaz daireler çizili üzerinde
İsmini okuyamadı
Mürekkebi gaz lekesi dağıtmış.
Üç bayan
Çıktılar merdivenleri koşarak
Sivri külâhları ile
Mantar iskarpinleriyle
Banliyö yolcuları
Kelepçeli Süleyman
Bayanları gördü
Genç bir kadın geçirdi yüreğinden
Kayısı gülünü nişanlayıp tükürdü
Kelepçeli Fuat
Seslendi Galip Ustaya
«Usta
Yine tuhaf şeyler düşünüyorsun.
«— Düşünüyorum evlât geçmiş olsun.
«— Eyvallah usta düşünmek değiştirmez hayatı.»
Fuat
Tesvieyci tersanede
Üç arkadaş perdeleri indirip
bir kitap okudukları için
19 yaşında hapse girdi.
Yatıyor iki yıldır.
Şimdi içerlere gönderiyorlar.
Galip Usta

(Devamı 12 nci sayfada)

Toprağa Yerleşmek

Toprağa yerleşmenin en iyi yolu bilim yoluyla bu toprakların gerçeğinin bütün inceliklerini, gerekirlerini ele geçirmek, Türkiyede ileri bir dünyanın yolunu tam aydınlığa kavuşturmaktır.

BİZDE çok rastlanan bir aydın tipi vardır. Okumuştur, dil bilir, yabancı memleket yayınlarını adım adım takip eder. Batıya hayrandır; iyi, doğru bildiği her şeyin orada olduğuna, yaşadığına, yürüdüğüne inanır. Yer yüzünde ileri ve geri kuvvetlerin savaşında her türlü zafer ümidini oradaki kazançlara bağlamıştır. Tarih oralarda cömert davranmıştır. Meselâ, Rönesans, parlamento sistemi, Fransız ihtilâli orada olmuş, kitle hareketleri orada görülmüş, her türlü ileri fikir oradan yayılmıştır. Ona göre, bugün de, hattâ kendi yurdumuzda, ilerinin zaferini ancak bu memleketlerden bekliyebiliriz. Sohbetde epey ileri görülen bu aydın, gerçekte şu çıkmaza saplanır: Memleketimiz nasıl olsa bu zamanda ileri davayı yürütemiyecek kadar yaya kalmıştır. Dünyaca ileri meseleleri bu topraklarda çözebilmek için, öteki memleketlerle kıyas edersek, tarihin normal seyriyle bir kaç yüz yıl beklemek icap eder. Bu meselelerin çözülmesinin ise böyle bir bekleyişe müsaadesi ve ihtiyacı yoktur. Bu aydın daha bir adım atıp şöyle der: esasen bu memleketin geri kalışı her halde tesadüfi değildir. Bunu tarihî, sosyal sebeplere olduğu kadar, bu topraklarda yaşıyan kitlelerin kabiliyetsizliğine, inkılâba elverişli olmamasına bağlamak doğru olur. Bu ilmî (!) sonuca varan aydının artık kımıldamasına, iş görmesine imkân yoktur; tam bir kapana düşmüştür. Hattâ bu topraklarda iş görenleri, ileri için savaşanları, varını yoğunu bu yolda harcıyanları iyi karşılamaz. Bunların boşuna zahmet ettiklerine inanmıştır.

Bu inanış önce bilim bakımından sakattır. Batı memleketlerinin bizden çok ileri oldukları ortada. Bizim geri kalışımızın bir çok sebepleri var; bunları sıralıyacak değiliz. Bu sebepler ne olursa olsun bütün tarihimizden, halk kitlelerimizin inkılâpçı kabiliyetlerinin olmadığı veya eksik olduğu şeklinde bir aşağılık duygusu payı çıkarılamaz. Böyle bir aşağılık olsa olsa sadece bu cins aydınlar için gerçektir. Geçmişi bıraksak bile son yarım yüz yıl içinde Türk halk kitlelerinin yarattıkları inkılâp nasıl görmezden gelinir?

İleri dünya, davasının ileri batı memleketlerinden gerçekleşmeğe başlıyacağına, geri ülkelere, bu işe seyirci olmaktan başka şey düşmeyeceğine dair olan inanclar bilim ve gerçek tarafından çoktan çürütülmüştür. Çin misali ortada. Tezatlardan faydalanarak emperyalist canavara karşı elele vermiş bütün dünya için, köleliği kaldırmaya çalışan insan oğlu için, onun zayıf yerini yakalamak şansı beş kıt'a üzerinde her yerde vardır. Yeter ki bu savaş gerçekten, ustaca yürütülsün.

Bu aydınlar, akılları sıra bir nevi açıkgözlükle, işten sıyrılma yolunu tutarken, kendilerini, tarih içinde ümitsiz bile olsa, ileri fikri savunan insan olmanın haysiyetinden mahrum bıraktıklarını, alelâde bir canlı küçüklüğüne düşürdüklerini farketmiyorlar mı?

Aynı aydın tipi bazen makyajla piyasaya da sürülür. O zaman bu aydın, koyu tekâmülcüdür. Oldukça büyük lâflar eder. İleri savaş yerini hazırlamak için yurdumuzun sosyal gelişmesini sağlamanın kaçınılmazlığını öne sürer. Bu gelişme nasıl olacaktır? Halkımız bu zamana kadar böyle bir şeyi beceremediğine göre ondan bekliyemiyeceğimizi söyler. Ve utanmadan, sıkılmadan, memleketimizi, halkımızı, emperyalist, gangster bir dünyanın kanlı pençesinde gelişmesini yapmıya terketmemizi teklif eder. Böylece de bu cins aydınların kara kuvvetlerle akrabalığı, gün gibi, ortaya çıkmış olur.

Bu memleketin, gerçek inkılapçı insanına düşen vazifelerinden biri olarak bu cins aydınlarla ölesiye savaşma, yeni yetişen unsurları bunların şerrinden koruma ve böyle bir güvensizliği kurutma işini hiç de küçümsememek lâzım. Bu cins aydınların tuzağına çok defa iyi niyetli unsurlar da düşer. Bu iyi niyetli unsurlar bir çok nazarî şeyler öğrenmiş, sık sık bir takım umumî prensipleri tekrar eden, böylece her meseleyi hallettiklerini zanneden kimselerdir. Öğrenip inandıkları şeyler henüz bu memleketin gerçekleriyle şart'anmamış, halk kitleleriyle kökleşmemiştir. (Fikirden, bilgiden, gerçekten çok vecde, hayale, ütopiye doğrudur. İyi niyetle bu topraklarda ileri için çalışmıya, vecde, hayale, ütopiye yakınlığı ile, taraftardır. Zaman zaman faydalı işler bile yapsa, gerçeğe, aydın bilgiye dayanmanın tam isabetine, sağlamlığına kavuşmamıştır; sezişle yürümektedir, boşluktadır, salıntıdadır, kayabilir.

Bugün bu mesele inkilâpçı kampımızın ana meselelerinden biri olarak ortaya çıkıyor. İleri, inkilâpçı safta çalışan, çalışmıya hazırlanan bütün iyi niyetli insanları, güvensiz aydının iğvasına, kara kuvvetlerin baskısına karşı sağlam bir yer üstünde toplamak zarundayız.

Böyle sağlam bir yer nasıl elde edilir? Bu topraklara yerleşmekle. Toplum içinde, ileriyi savunan insan oğlunun en iyi yardımcısı bilimdir. Fakat toplum içinde ileriyi gösteren bilim, tekrarından her zaman ve her yerde fayda umulan, her müşkülü çözen, büyülü sözler yekûnu değil, her yerin ve zamanın en doğru ve gerçek tarafını görmemizi sağlıyan bir inceleme vasıtasıdır. Toprağa yerleşmenin en iyi yolu bu inceleme vasıtasını kullanarak bu toprakların gerçeğinin bütün inceliklerini, gerekirlerini ele geçirmek, Türkiyede ileri bir dünya'nın yolunu tam aydınlığa kavuşturmaktır.

Bugün yurdumuzda, bir satılma

(Devamı 11 inci sahifede)

Dünya Milletleri

Dünya milletlerinin barışın kurulması yolundaki faaliyetleri

Birleşmiş Milletlerde:

Washington, Londra, Paris ve Moskovada temaslar yapmış olan Birleşmiş Milletler genel sekreteri Dörtlere arzettiği yirmi senelik barış programını açıklamıştır. Birleşmiş Milletler delegelerine gönderdiği bir mektupda bu açıklamayı yapan genel sekreter şu noktaları belirtmiştir:

1 — Bölge andlaşmaları harbe mâni olabilecek birer tedbir olmaktan uzaktır.

2 — Her türlü terakkinin başlıca şartı Birleşmiş Milletlerde Çinin temsili meselesinin hallidir.

Genel sakreterin 10 maddelik barış programının ana hatları da şunlardır:

— Birleşmiş Milletler şartında da tashih edilmiş olduğu veçhile Güvenlik konseyinin altı ayda bir toplanması ve aza devletlerin bu toplantılarda kendilerini Dış İşleri Bakanları veya devlet reisleri vasıtasile temsil ettirmeleri.

— Atom enerjisinin kontrolu sahasında, Birleşmiş Milletlerde müzakerelerin yeniden başlaması

— Silâhların tahdidi ve muayyen tiplere ircaı hakkında görüşmeler hususî görüşmeler yapılması.

— Birleşmiş Milletler «Milletlerarası polis kuvveti» hakkında yeni anlaşma gayretleri sarfedilmesi.

— Kâfi derecede gelişmemiş sahalara teknik ve iktisadî yardım yapılması.

— Birleşmiş Milletlerin muhtelif şubelerinin daha büyük bir verimle kullanılması ve devletler hukukunun yayılması için gayretler sarfı.

Lie muhtırasını Güvenlik konseyine resmen tevdiini düşünmekte ve muhtıranın Birleşmiş Milletlerin gelecek genel toplantısında gündeme alınması hakkını muhafaza etmektedir.

★ Milletler arası Kızılhaç Komitesi Başkanı Paul Ruegger, Birleşik Amerika ve Rusya da dahil olmak üzere 64 memleketin hükûmetlerine birer mektup göndererek muhtemel bir ihtilâfta atom bombasının kullanılmasının yasak edilmesini talep eylemiştir.

Fransada:

Fransa Temsilciler Meclisinin bir içtimaında Anglo-Amerikan emperyalistlerinin taraftarı olan hükûmet partisi ve sağ taraf saylavları Stokholm da karar altına alınan Dünya Milletleri Barış taraftarları Kongresinin çağrısına itiraz etmeye yeltenmişler ve bunun yerine mahut Amerikan Baruch Plânının (Atom silâhı kontrolünü Birleşik Amerikanın inhisarına bırakan plân) desteklenmesini istemişlerdir. Bunun üzerine iki taraf arasında şiddetli tartışmalar olmuş ve neticede mahut Baruch Plânını teklif edenler bunun bir harp ve sömürgecilik plânı, dünyanın bütün masum insanlarını arkadan vuracak bir vasıta olduğunu kabul etmek zorunda kalmışlardır.

★ Dünya anneler Kongresi Fransız Birliği anneler bayramı münasebetile barış hakkında bir beyanname neşretmiştir. Bu beyannamede şöyle denilmektedir:

Harbe kaaşı açılacak hakiki savaş, barış şartlarının yerleşmesi için mücadele etmekten ibarettir.

Binaenaleyh, Milletlerarası ve hükûmetler teşekküllerinden harp sebeplerini ortadan kaldırmak için sarfettikleri gayretlerin şiddetlendirilmesini talep ediyoruz.

★ Sorbon üniversitesinde her çeşit ilim koluna mensup ve her çeşit zihniyette Üniversite mensupları, Enstitü üyeleri, âlimler ve hukukçular Stokholm çağrısını imza etmişlerdir.

Polonyada:

Wroclaw yüksek okul öğrenci ve öğretim üyeleri Kaliforniya Üniversitesine aşağıdaki mektubu yollamışlardır:

«İlmin başlıca zaferlerinin harpçi gayelere âlet edilmesine müsade etmiyeceğiniz ve yeni bir harbin hazırlanmasına karşı koyan bizlerle birleşeceğinizden kat'iyyen eminiz.»

★ Poznan'da 670 yeni barış taraftarları komitesi kurulmuş ve Silezya bölgelerinde 21 bin barış taraftarı imza toplamağa başlamıştır.

Lublin ve Lodz Üniversiteleri, Poli teknik, Yüksek İktisat Mektebi, Yüksek Pedagoji Mektebi talebe ve profesörleri umumî toplantılarda Stokholm çağrısını imzalamışlardır.

Birleşik Amerikada:

29 Mayısta Şikago'da barışı savunmak maksadı ile yapılan bir toplantıda Kolumbia Üniversitesi profesörlerinden Philip Morrison şöyle demiştir: «İstikbal, atom enerjisini harpçı gayeler için değil, barış yolunda kullanacak olanlarındır.»

ANNE

Barışı kurmak ve yaşa

Demokratik Dünya Kadınları Birliği Barışı Savunma davasında geniş ölçüde mücadeleye girişmiş bulunuyorlar. Onlar, Barış mücadelesi yolunda yılmadan, yorulmadan ve muvaffak olacaklarına inanmış olarak ön saflarda çalışırlarken bizim fedakâr kadınlarımızın da bu mücadeleye hiç tereddüt etmeden katılmalarını ve bu yolda dünya kadınlarından hiç de geri kalmadan gayret göstermelerini istiyoruz.

Birinci Dünya harbinde yuvalarının harp felaketi ile yıkıldığını gören, kocalarını ve evlâtlarını bu yolda kaybeden, yetim kalan yavrularını bin bir mahrumiyet ve meşakkate göğüs gererek tek başlarına yetiştirmeye uğraşmış olan bizim analarımız harp faciasının insanlığa getirdiği korkunç ıztırapları yakından tanırlar ve onları unutamazlar. Türk kadınının istiklâl savaşımızda saldırgana karşı yurdunu ve yuvasını müdafaada gösterdiği insan üstü gayret ve fedakârlık dünya kadınlarına örnek olduğu gibi insanlığı saadete kavuşturacak olan Barış mücadelesinde de ön saflarda canla başla çalışacağı ve dünya kadınlarından geri kalmıyacağı hiç kimsenin şüphe etmiyeceği bir hakikattir.

Anneler! Barışı kuracak olan sizlersiniz. Kocalarınızı, çocuklarınızı bu yolda mücadeleye teşvik ediniz. Ellerinizle kurduğunuz yuvaların yıkılmasına, memleketimizin bir

barışı Savunuyor!

LER!..

tmak sizin elinizdedir.

felâket beldesi, muztarip insanlarla dolu bir harabe haline gelmesine mâni olmak sizin elinizdedir. Harpten nefret ediniz ve ettiriniz. Harp istiyen her fikir ve her tesire karşı koyunuz. Dünya Barışını kurmaya muvaffak olduğunuz taktirde gelecek mesut günlerde çocuklarınızı harp fikrinden uzak olarak yetiştiriniz. Onlara, birbirlerini sevmeyi, yâni insanları sevmesini öğretiniz. Onların içinde nefret hislerinin filizlenmesine meydan vermeyiniz. Dünyanın saadeti ve istikbali yetiştireceğiniz çocuklara bağlıdır.

Anneler!. Bütün dünya annelerile birleşiniz. Sevginin ve ıztırabın dili tektir. Evladlarınızı severken duyduğunuz saadet hissi bir zenci annenin çocuğuna karşı duyduğu sevgiden farklı değildir. İster Amerikalı, ister Asyalı, Afrikalı, Avrupalı olsun, her ananın çocuğunun ölümü karşısında duyacağı ıztırap birbirinin aynıdır. Varsın diliniz, renginiz, dininiz, milliyetiniz, örf ve âdetleriniz başka olsun. Harbin getireceği felâket karşısında duyacağınız acı müşterek olacaktır. Birbirleriyle en kolay anlaşabilecek olanlar sizlersiniz.

Anneler!. Yurtlarınızı korumak için dünya annelerile birleşiniz, anlaşınız, barışın bir an evvel kurulması yolunda yürütülen muazzam mücadeleye katılınız ve insanlığı kitle halinde imha edecek olan atom silahlarının kanun dışı edilmesi için sizler de seslerinizi yükseltiniz..

Atom bombası ve biz

Amerikan gazetelerinde, dergilerinde sık sık ileriki bir harpte Amerikan şehirlerinin üstünde atom bombası patladığı zaman meydana gelecek müthiş manzarayı gösteren resimler çıkar. Atom bombasını kullanarak iki Japon şehrini alt üst eden ve yüz binlerce sivil halkı tahta kurusu gibi kavuran Amerikan hükûmetinin, bu «temsilî» resimlerle yaratmak istediği hava, gerçekte, kendisinin gittikçe daha fazla atom bombası yapmak zorunda olduğuna Amerikan halkını inandırmaktır. Fakat muhakkak olan şu ki buna yalnız, yakıp yıkarak dünyaya hakim olmayı tasarlayan gözü dönmüş, çılgın emperyalistlerden başka kimse inanmıyor. Amerikan halkı da dahil olduğu halde bütün insanlığın bildiği inandığı tek şey atom bombasının eşi görülmemiş bir felâket vasıtası olduğudur. Yarın bütün medeniyetin bir daha onarılmaz bir şekilde yıkılmaması, dünya yüzünden insan neslinin tükenmemesi için bu gün, dünyanın her tarafından şu feryat yükseliyor:

«Atom bombası kanun dışı edilmelidir!»

Atom bombasını ilk defa kullanacak hükûmet insanlığa karşı cinayet işlemiş sayılmalıdır!»

Bu feryada dünyanın her yerinde yedisinden yetmişine kadar, yüz milyonlarca kadın ve erkek katılmaktadır. Bu insanlar barış davası uğrunda seslerini yükseltirken, atom bombası yapılmasının yasak edilmesinin harbi önlemenin belli başlı şartı olduğunu biliyorlar. Bu insanlar, atom bombasının felâketlerinden kendi çocuklarını ve bütün insanlığı kurtarmak için çırpınıyorlar. Dünyanın hemen bütün memleketlerinde kurulan barış komitelerinde din, siyasî kanaat, meslek farkı olmaksızın milyonlarla insan el ele, yarının en büyük en korkunç faciasını önlemek için canla başla çalışıyor, yüz milyonları aşan imzalı beyannameler yayınlıyor. «Milletlerarası kızılhaç» teşkilâtı, bir atom harbinde, yaralılara; felâkete uğrayanlara hiç bir yardımda bulunmaya imkân bulunmadığını, bunun için atom bombasının «kanun dışı» sayılması gerektiğini dünya halk oyuna karşı ilân etti.

Bütün bu feryatlara kulaklarını tıkamış yarınki korkunç tehlikeden adetâ habersiz, morfinle uyuşturulmuş gibi hareketsiz duran tek memleket Türkiyedir. Çeşit çeşit maskaralıklarla okuyucu avına çıkan gazetelerimiz, atom bombasından eğlenceli bir oyuncaktan bahseder gibi söz açar, atom harbinin dehşetlerini anlatan yazıları da, polis ve macera roman üslûbuyla — ve daima Amerikan gazetelerinden aktararak — sütunlarına geçirirler. Sanki bir atom harbinde dünya baştan başa yanıp yıkılırken biz buna seyirci kalacakmışız, sanki göklerimize atom bombalarını tutan, görünmez sihirli ağlar gerilmiş gibi.....

Halbuki hakikat bambaşkadır: Eğer bir üçüncü cihan harbi çıkar da atom bombası kullanılırsa, bu bombalar belki de her yerden önce bizim tepemizde patlıyacaktır. Bunun neye böyle olduğunu anlamak için Amerikalıların Türkiyeye durmadan silâh yağdırmalarına ve bunu da asla yeter bulmamalarına bakarak anlayabiliriz: Yani bizdeki harp kışkırtıcılarının pek özledikleri gibi Türkiye yarınki harpte bir «ileri karakol» olmaya hazırlanmaktadır.

Üçüncü cihan harbi patlarsa, kıyamet ilkin bizim başımızın üstünde kopacaktır ve şayet bu harpte atom bombası kullanılırsa belki her yerden önce memleketimiz, bedbaht «Hiroşima» ve «Nagazaki» şehirlerinin akıbetine uğrayacaktır.

Bu korkunç, bu tüyler ürpertici ihtimal karşısında biz de barış için çırpınan insanlığa katılarak sesimizi duyuracak yerde, adetâ nefis müdafaası insiyakını bile kaybetmiş kötürüm mahluklar gibi hareketsiz durmaktayız.

Barış uğrunda çalışan milletlerin ön safında bulunmamız, bizim için her şeyden önce bir ölüm ve dirim davasıdır. Henüz iş işten geçmeden bu uyuşukluğa son verelim, silkinelim artık: Barış sever insanların mücadelesine katılalım: onlarla birlikte ve bütün gücümüzle «Atom bombası kanun dışı edilsin!», «Atom bombasını ilk kullanacak hükûmet insanlığa karşı cinayet işlemiş sayılsın!» diye haykıralım.

Suriyede:

1 Haziran milletler arası çocuk günü münasebetiyle Beyrut, Halep ve Şamda kalabalık nümayişler olmuş ve nümayişçiler: «Atom bombasının yasak edilmesini istiyoruz.», «Çocuklarımızın parasız okutulmasını istiyoruz», «Çocuk bahçeleri, çocuk kulüpleri, çocuk bakım evleri açılmasını istiyoruz.» «Çocuk emeğinin istismarına son verilmesini istiyoruz.» levhalarını ellerinde taşıyarak şehirlerin sokaklarında dolaşmışlardır.

Japonyada:

Hiroşima ve Nagazaki gençleri atom bombasının yasak edilmesi için dünya gençliğine heyecanlı bir çağrı yapmışlardır.

«Atom bombasının topraklarımızı baştan başa harap etmesi üzerinden beş yıl geçti. Ama bugün hala, analarımızı, babalarımızı, kardeşlerimizi öldüren veya kömürleştiren atom bombasına karşı içimizde gittikçe büyüyen bir kin duyuyoruz.

«Ölüme kıl kadar mesafede kalan bizler Hiroşima'nın bir alev denizi haline geldiğini gördük.

«Baştanbaşa bütün şehir günlerce yandı. Analar kucaklarında yavrularıyla öldüler. Atom bombası dünya yüzünde cehennemi yarattı.

«Iki atom bombası yüzbinlerce kıymetli insan hayatını yok etti. Mes'ut yuvaları söndürdü, verimli toprakları kuruttu.

«Bütün dünyanın genç kız ve genç erkekleri, atom bombasının dehşetlerini bizzat yaşamış olanların çağrısını duyun ve Stokholm çağrısına, barış çağrısına, hayat çağrısına yüzbinlerceniz hep birden imza koyun.»

★

Stokholm çağrısını meşhur iki yazar niçin imzaladı?

«Atom harbinin galibi de olmıyacaktır mağlûbu da: Her yer mahvolacaktır. İşte ben bunun için imza ediyorum.»

Thamas Mann.

«Muvafakat etmeği reddetmenin mümkün olacağını bile anlamıyorum»

Pierre Benvit

Fransız akademisinden

Batı Almanyada:

Berlinden bildirildiğine göre Barış Taraftarlarının Stokholm çağrısının altına 17,000,000 imza toplanmıştır. Batı Almanyada mütemadiyen Barış Komiteleri kuruluyor. Bu kampanyada «Birleşik Almanya ve Dünya barışı» yürütülmektedir.

Barış mücadelesi ve Barışcı ilim adamları

Yukarıda: Pierre ve Marie Curie. Aşağıda: Frédéric ve İrene Joliot-Curie

«Aşağıdaki yazı Joliot Curie'nin fransız hukümeti tarafıntan, fransız atom enerjisi komisyonu başkanlığından çıkarıldıktan sonra söylediği bir nutuktan kısaltılarak alınmıştır.»

Nazi işgali zamanında yaptığımız kurtuluş mücadelesi halâ hatırımızdadır. Bu büyük harekette, Fransa'nın bağımsızlığı ve kurtuluşu için yaptığımız millî cephe mücadelesini, muhtelif dini görüşlere ve muhtelif siyasi kanaatlere sahip kadın ve erkeklerin birbirine sıkı sıkı bağlanarak yaptıkları harbi unutmadık. Bütün bu insanlar müşterek bir gaye için çalışmakta birleşmişlerdi: müstevliyi kovmak.

Bu mücadelede bizi birbirimizden ayıracak münakaşaların, üzerimize aldığımız işe karıştırılmadığını hatırlamak faydalı olur. Mesela idare hey'etinde bazan birisi harpten sonra ne olacağını, veya yeni bir esas teşkilat kanunu hazırlanmasını, veya şu ve bu mevkii kimin işgal etmesi lazımgeldiğini münaşa etmeği teklif ettiği zaman, hiç şüphesiz bizi düşman hesabına ikiye ayırdığını gördük. İçimizden biri derhal harp sonrasından bahsedebilmemiz için evvela müstevliyi kovmak için mücadele etmemiz lazımgeldiğini anlattı.

Fakat hareket halinde aramızda doğan samimiyetin, muhtelif kanaatlere ve mezheplere sahip namuslu ve cesur insanlar tarafından karşılıklı bir hürmetle muhafaza edilmesi, bizi asil bir gaye için birleştirdi.

Atom harbinin tehlikesi

İnsanlık, geçen harbin felâketlerinden güçlükle kendini kurtarmağa çalıştığı bu anda, emperyalistler yeni bir mücadeleye başlamak, tecavüzi bir harp hazırlamak istiyorlar.

Biz böyle bir cinayetin hazırlanmasına karşı bütün kuvvetmizle karşı koyacağız.

Barış, bütün temiz insanların beraberce meydana getirdikleri müşterek bir gayedir. Biz, daha bu tehlikeyi şuurla kavramayanları ve bu sebeple harbi hazırlamakta olan harpçilerin gayelerine hizmet edenleri aydınlatmalı, en müthiş tahrip silaylarıyla hazırlanan bu asri harbin fecaatini bunlara anlatmalıyız.

Atom bombasının ve bunun üstünde idrojen bombasının gösterdiği tehlike, böyle muazzam bir tehlikedir.

Böyle bir harbin sonundaki muvazene, yüz milyonlarca insanın ölümü ve her şeyin tahrip edilmesidir. Biliyorsunuzki atom bombası 20 bin ton trinitrotoluene (T. N. T.) ye, yani müthiş bir iştial kuvvetine muadildir.

Hidrojen bambasının ise bin defa daha fazla - 20 milyon T. N. T. - ye muadil olduğu doğrudur. Atom bombası hazırlanması büyük gayretlere bağlı olduğu halde, hidrojen bombasının terkibinin hazırlanmasının daha kolay olduğunu söylersek tehlikenin büyüklüğü anlaşılır.

Daha önce Einstein'in ilân ettiği gibi, hidrojen bombasının insanlığın mühim bir kısmını tahribe sürüklemek gibi son derece müthiş bir tehlike taşıdığını bir daha ilan etmek doğru olur.

Hiç şüphe yok ki bu müthiş surette yıkıcı harp silahlarını kullanmak, bunu ilk kullanana zaferi temin etmiyecektir. Neticede zaferin emperyalist harp kışkırtıcılarına karşı isyan eden insanlık tarafından kazanılacağını da muhakkak olarak biliyoruz.

Fakat terakkisever insanların elde etmek istedikleri zafer, böyle ölüm ve yıkılış yolları ile elde edilecek zafer değildir. Bütün bu sebepledir ki, Stokholm'de toplanan Barış Taraftarları Dünya Komitesi, atom bombasının men'i için, her tarafa yayılan çağrıyı yapmıştır.

Bu elde edilecek ilk hedeftir. Son derece ehemmiyetlidir. Bu çağrı, hararetle barış isteyenleri birleştirecek, birlikte harekete geçirecektir. Böyle bir çağrıyı imzalamaktan çekinenler, harpçilerin hizmetkârı olarak isimlendirilmek tehlikesini göze almalıdırlar.

Bu çağrı, gözle görünen tecavüzi bir harp hazırlığına karşı, mücadelenin en mühim unsurlarından biridir.

Alimlerin vazifesi

Bu meselede hususi bir mesuliyeti olan âlimlerin, bütün dünyada mümkün olduğu kadar çok miktarda alimlerin, bu mücadeleye kendilerini vermeleri lazımdır. Bu savaş bir daha yine ön safta olan işçiler ve liman ameleleri tarafından bir çok sahalarda yürütülmektedir.

Bugün birçok memleketlerin neşriyatında, meselâ Ingiltere ve Amerika neşriyatında, atom bombasının kullanılmasını ittiham eden ilmî makaleler okuyoruz. Bu makalelerden birinde bir gazete yazarının atom bombası imali hakkında verdiği şu haberi hatırlıyorum: bir âlim, «bu iğrenç işe iş-

(Devamı 11 inci sahifede)

Ölümünün 15 ci yıldönümü münasebetiyle

MİÇURİN DOKTRİNİ

7 Haziran 1950 bitki ve hayvanların yetiştirilmesine yeni bir istikamet veren ve tabiata müdahale ederek onu değiştiren ve insan için daha verimli ürünler elde edilmesini sağlıyan büyük biyoloji âlimi Mitchourine'in ölümünün 15 inci yıl dönümüdür. Bu münasebetle insanı tabiata hakim kılan bu büyük bilginin nazariyesinin esaslarını okuyucularımıza sunuyoruz.

Lyssenko'nun raporundan kısmen tercüme, kısmen de hâlasa olarak, Europe, No. 33, s: 52, (Bilimsel biyolojinin temeli olan Mitchourine doktrini.)

Mendelizm-Morganizmin, canlı varlıkların organizmalarında vukua gelen değişikliklerin sebebini meçhule devretmesine ve dolayısile bitki ve hayvanlarda her türlü idareli değiştirme imkânını reddetmesine mukabil Mitchourine şöyle diyor: İnsanın şuurlu müdaahlesi sayesinde her hayvan ve bitki nevi zorunda olarak daha çabuk inkişaf eder ve değişir; ve bu inkişaf ve değişme insanın yararına olarak cereyan eder.

Binnetice Mitchourine doktrini, insanı atalete, tabiata boyun eğmeğe, kısaca tevekküle değil, bilâkis tabiat karşısında aktif bir durum almaya, ona boyun eğmemeğe, faaliyette bulunarak onu değiştirmeğe sevketmektedir.

Esasında Monist olan Mitchourine doktrini, organizmayı iki ayrı ve birbirinden müstakil parçaya bölmez. Organizmanın içinde onunla hiç bir alâkası olmayan, böyle olduğu halde onu idare eden başka organizma daha yoktur: Yani irsiyet maddesi.. Nasıl ki, içinde bulunduğu muhitle alâkası olmayan ve bu muhit olmadan dahi var olabilecek bir organizma mevcut değildir ve tasavvur edilemez..

Bir organizmaya ait irsiyetin değişmesi demek bizzat o organizmanın değişmesi demektir.

Canlı cismin nasıl değiştiğine gelince bu, bahis konusu tipe has olan assimilation ve désassimilation normundan bir ayrılış sonucudur.

Gerçi organizmaların uğradıkları her türlü değişiklik soya geçmez, fakat organizmalarda vukua gelen her değişiklik esasını mutlaka ana ve babanın organizmalarındaki bir değişiklikten alır.

Ana baba organizmalarında vukua gelen bu değişmeler ise hayat şartlarının bu organizmalar üzerindeki tesiri sonucudur (Bilhassa seksüel ve vejetatif organlar üzerine olan tesirler).

Bir organizma ile onun muhtaç bulunduğu hayat şartları bölünmez bir bütün teşkil ederler. Binaenaleyh bu şartları tetkik etmekle organizmaların tabiatına ait (yani irsiyetine ait) kalitatif özellikleri öğrenmemiz kabildir.

İrsiyet, canlı cismin, yaşamak ve inkişaf etmek için belirli şartlar icap ettirmek ve şu veya bu şart karşısında belirli bir tarzda tepkide bulunmak hassasıdır.

Her canlı cisim, içinde bulunduğu muhit şartlarını kendisine uygun bir şekilde kullanarak (bu şartlardan faydalanarak), irsiyetine göre teşekkül eder. Bunun içindir ki birbirinden farklı organizmalar aynı bir yerde yaşayıp inkişaf edebilirler. Genel kaide olarak diyebiliriz ki: Her bitki veya hayvan nesli, esas itibarile evvelki nesillere ve bilhassa bir evvelki nesle benzer bir şekilde inkişaf eder.

Kendine benzer varlıklar yaratmak her canlı cismin karakteristik vasfıdır.

Aynı şartlar devam ettiği müddetçe bu böyle olur.

Cinsiyet selülleri de, organizmaların çoğalmasına hizmet eden diğer bütün seülller gibi, organizmanın inkişafı suretiyle, metamorfoza, assimile edilen maddelerin hücreler arasında mübadelesi ile elde edilir. Organizmanın takib ettiği inkişaf yolu, müteakip nesillerin neşet ettiği selüllerde (yani cinsiyet selüllerinde) akümüle olmuş durumdadır.

Şartlar değiştiği takdirde organizmanın inkişaf tarzı da değişmek zorunda kalır. Aksi takdirde bu değişik şartlar içinde ihtiyacını tatmin edemiyen canlı varlık nesil veremez, yok olup gider.

Böylece değişmiş olan inkişaf tarzı irsiyetin değişmesinde başlıca âmildir. Çünkü organizma ile onun, kendisine benzer başka organizmalar yaratmak hassası (yani irsiyet) arasında aşılmaz bir sınır yoktur.

Lâkin burada akla bir sual geliyor: acaba bir organizma, inkişaf vetiresi dışında da değişikliğe uğrayamaz mı? Şüphesiz uğrayabilir; fakat bu değişikliklerin hayat sürecinde zorunlu bir mevkii olmadığından organizmanın bünyesine nüfuz edemez ve binnetice irsileşemez.

Bir çok misaller bize gösteriyor ki, bir nebat veya hayvanın muhtelif kısımlarında uğradığı değişiklikler cinsiyet selülleri tarafından aynı frekansta ve aynı derecede tespit olunamamaktadır. Bu, canlı cismin her organının ve her parçasının nispeten (revalativement) özel bir takım muhit şartlarına muhtaç bulunmasından ötürüdür. En büyüğünden en küçüğüne kadar her organ inkişaf şartlarını kendi vasat muhitinden istihraç eder.

Dolayısile, bir bitkisel organizmanın şu veya bu kısmı alışık olmadığı şartlara uymak zorunda kaldığı ve analog kısımlarında evvelki nesillerden farklılaştığı zaman komşusu olan selüllere tevzi ettiği maddeler bunlar tarafından seleksiyone edilmiyebilir, ve bu tevzi vetiresinin müteakip zincirlemelerine dahil olmayabilir. Şüphesiz bu takdirde dahi diğer kısımları arasındaki bağlılık yine devam edecektir. Diğer kısımlar olmadan bu değişikliğe uğrayan kısmın mevcudiyeti imkânsızdır. Lâkin bu bağlılık mütekabil olmayabilir. Değişikliğe uğrayan kısım komşu kısımların kendisine verdiği gıda maddelerini kabul eder, fakat kendine has olanlarını onlara devredemez. Çünkü onlar bunu seleksiyone etmeği reddederler.

Bu söylenenler, bir organizmanın değişikliğe uğrayan kısımlarının soyunda bulunmaması gibi sık sık rastlanan bir olayı bize açıklar.(1)

Mamafih, bu değişikliğe uğrayan kısım bundan böyle değişik bir irsiyete malik olabilir.

Değişikliklerin irsi olarak intikal edebilmesi için, canlı cismin değişikliğe uğrayan kısmındaki substansın, yaratıcı selüllerin (cinsiyet selüllerinin) teşekkülüne müncer olan vetirenin tamamına dahil olması lâzımdır.

Bir organizmaya has irsiyetin teşekkül yolu bilinince bu organizmanın inkişafının muayyen bir anında özel bir takım şartlar ihdas etmek suretiyle bu irsiyeti değiştirmek mümkündür.

Kromozomik irsiyet nazariyesi, ancak bir yolla hibrid elde etmek mümkün olduğu kanaatindedir: Cinsî birleşme...... O, vejetatif yolla hibrid elde edebilme imkânını reddeder. Çünkü hayat şartlarının bitkinin bünyesi üzerindeki tesirini tanımaz. (2)

Mitchourine ise yalnız vejetatif hibridlerin varlığını kabul etmekle kalmamış «eğitim» adı verdiği bir usulle bunu daha da tekemmül ettirmiştir. (3)

Vejetatif hibridlerin varlığı Mitchourinci irsiyet telâkkisinin doğruluğu hakkında kat'i bir delildir. Fakat aynı şey Mendelist - Morganistler için üstesinden gelinmez bir engel teşkil ediyor.

(Devamı 11 inci sahifede)

Yeni neslin çocukları nasıl yetişiyor?

Fransada bir meptep hocası yaşları 9-13 arasında bulunan 50 çocuğa, mevzuunu kendilerinin seçeceği birer hikâye yazmalarını söylemiştir. Bu 50 çocuk diğer bütün çocuklardan farklı olmayıp tamamen normaldirler; yani ne onlardan daha iyi ve ne de daha kötüdürler. Hoca topladığı vazifeleri meyzulara göre şöyle tasnif etmiştir:

29 gangster hikayesi
15 harp hikayesi
4 tarzan hikayesi
1 Mikey hikayesi

Bu hikayelerden sadece (Mikey seyahatte) isimle olanında adam öldürme hadisesi yoktur.

Hikayelerdeki ölülerin mecmuu 196 dır. Bunlardan 48'i asker kurşunile, 141'i polis-gangster mücadelesinde, üç çinli ve dört zenci de maymun adamın elile ölmüşlerdir. Gangster hikayelerinin kahramanlarının adları Tom X., Bill, O. X. 22, Johnson, Harry, Mandelowe, Franck, Jim, Fantax'dır. Harp edenlerin adları da bunlara yakındır. Gangsterler mitralyoz, revolver, yumruk ve zehir (üç kişi zehirle ölüyor); askerler ise bundan aşağı kalmadan atom silahları, ölüm şuaı ve iki hikayede de hidrojen bombası kullanmışlardır. On beş harp hikayesinden beşi Alman-Fransız seziki Amerikan-Çin-Japon, biri arazi sahipleri ile sonuncusu da Amerikan-Rus harbidir. Tarzan iki kişiyi boğmak, üçünü ok atmak suretile öldürmüştür.

Şimdi hesap edelim:

50 de 49 çocuk, hikayelerinde 196 kişiyi öldürmüşlerdir ki çocuk başına 4 ölü düşüyor. Bu netice gösteriyor ki demokrat Amerikanın çocuklar için hazırladığı gangster ve kovboy filimleri tesirlerini gösteriyor. Ekilen zehirli tohumlar körpe çocuk dimağlarında filiz vermeye başlamıştır. Çocuklara örnek olarak vurup kırmak, yakıp, yıkmak, birbirini öldürmek gibi sahneler mütemadiyen gösterilecek olursa dünyanın istikbalinden endişe etmek yerinde olur. Bu tesirler altında büyüyen çocuklar tam gelişme çağlarında dünyanın bir kısmında halâ yıkılmamış hatta yaşatmaya çalışılan faşizm canavarının tehlikeli ceryanına kendilerini kolaylıkla kaptırırlar ve bu suretle insanlık için ikinci dünya harbinden daha korkunç bir akibet hazırlanmış olur.

Eğer dünyada devamlı bir barış tesisi isteniyorsa hükümetlerin çocuk terbiyesi davasını ilk ve ön planda ele alması, çocuğun ahlâki bünyesinde böyle korkunç tahribat yapan bu zararlı flim ve neşriyatın memleketlere sokulmasını men etmesi lâzımdır. Fakat bu vazifeyi, harpçi gayelerle çalışan ve yeni yetişen gençliğe bunu bizzat aşılayan hükümetlerden beklemek pek abes olur.

Buna benzer tecrübeler bizim mekteplerimizde de yapılacak olursa tıpkı Fransadaki gibi bizi korkutacak neticeler alınacağında hiç şüphe yoktur. Bilhassa son senelerde sinemalarımızı baştan başa kaplayan, sanat bakımından tamamen değersiz, terbiyevi kıymetten mahrum, bilakis çocukların ahlaki bünyesinde zararlı tahribat yapan amerikan filimleri korkulan tesire çoktan yaratmıştır. Bu neticeyi anlamak için mekteplerde tahrir vazifeleri ile denemeler yapmaya lüzum yoktur. Sokaklarda, bahçelerde, boş arsalar ve hatta mektep bahçelerinde oynayan çocukların oyunlarını tetkik etmek kâfidir.

Amerika emperyalizmi bir hayal midir?

GÜNEY DOGU AMERİKA MEMLEKETLERİNDE AMERİKAN EMPERYALİZMİ

1823 senesinde Amerika Cumhurbaşkanı Monroe bütün dünyaca «Monroe Doktrin» diye anılan bir prensip ilân etmiştir. Bu doktrin «Amerika Amerikalılarındır» şeklinde hülâsa edilir.

Bu doktrin Avrupalılara karşı yapılmış bir ihtar şeklinde kalmadı. Amerika, Güney Amerika devletlerinin Avrupalıları atmalarına bilfiil yardım etti. Onlara silâh verdi.

Ve nihayet Amerika zamanla Güney Amerikan devletlerinin önderi haline geldi. 1889 da Amerikanın önderliğinde toplanan ilk Güney Amerika konferansında bu memleketlerin Amerika ile ticarî münasebetlere girişmesi esası kabul edildi. Sık sık tekrarlanan bu konferanslarda Pan-Amerika; yani Amerikalılar birliği fikri doğdu.

Fakat İngiliz sermayesi bu memleketlerde Amerikan sermayesinden daha eski bir maziye sahipti. Bu yüzden Amerikan sermayesi 1913 yılına kadar Güney Amerikada İngilterenin yerini alamamıştır.

1913 yılında Amerikan sermayesinin Güney Amerikada artık büyük bir mevkii vardı. Bolivyadaki büyük kalay madenleri, Peru'nun ve Şili'nin bakırı, Arjantin ve Paraguvayın et sanayii Amerikan şirketlerinin eline geçmişti. Standart Oil Peru'da petrol çıkarıyordu. Buna mukabil demiryolları İngiliz sermayesinin elinde idi. Fakat Amerikalıların elinde de bir çok liman tesisleri vardı.

Almanya ile İngiltere harbe tutuşur tutuşmaz Amerika derhal fırsattan istifade etti ve İngiliz sermayesinin yerini aldı. Her tarafta yüzlerce Amerikan bankası açıldı. Morgan, Rockfeller gibi büyük Amerikan milyonerleri bir araya gelerek Amerikan International Corp. isminde bir şirket teşkil ettiler. Bu şirket Güney Amerikada yaptığı limanlar, antrepolar sayesinde milyonlar kazandı.

İngiliz sermayesi Birinci Dünya Harbinden sonra eski durumunu almağa çalıştı ise de muvaffak olamadı. Hele İkinci Dünya Harbinden sonra İngiliz sermayesi büsbütün tasfiye edildi.

Bu arada Amerikan bankaları Güney Amerika devletlerine borç para vermeğe çalışıyorlardı.

Meşhur Amerikan -azarlarından Willard Straight bu malî nüfuz politikasını bakın nasıl anlatıyor:

«Borç para veren büyük devletler bu kudretlerini millî bir nüfuz politikası olarak kullanırlar. Zayıf milletin maliyesini yeniden teşkilâtlamak ve kaynaklarını geliştirmek suretiyle o memleket üzerinde öyle bir malî ve siyasî nüfuz tesis ederler ki bu nüfuz bilâhare kendi ticarî menfaatlerini arttırmaya yarar. Bu işte hükûmet, bankerler, tüccarlar ve sanayiciler ve hükûmetin temsil ettiği hisse senedi sahipleri, kapitalistlerin menfaatı için elele verirler.»

Küçük devletlerin hükûmetleri büyük şirketlere hizmet etmeğe mecburdurlar.

Bu şirketler imtiyazlarına veya «haklarına» en ufak bir tecavüz vaki olursa hemen diplomatlarını harekete geçirirler. Siyasî tazyik yaparlar. Bütün bunlar muvaffak olmasa ufak bir kuvvet gösterisi meseleyi halleder.

Amerika bu ihtimalleri önlemek üzere bu küçük devletlere uzmanlar «davet» ettirir. Sivil ve askerî idarede «müşavir» olarak, çalışan bu Amerikalılar Amerikan sermayedarlarına karşı yapılması muhtemel herhangi bir tecavüzü vaktinde haber almağa ve önlemeğe yarar.

Anglosaksonlar Asya milletlerinin "Hürriyet„ lerini nasıl koruyorlar !..

MALAYADA OLUP BİTENLER

İngiliz ve Amerikan hükûmet adamları ve hâkim çevrelerin mümessilleri durmadan «milletlerin hürriyetini korumak»tan bahsederler ve bizim gazeteler de bu teraneleri olduğu gibi sütunlarına geçirirler. Gün geçmez ki bunlardan bir tanesi matbuatta belirmesin. Halbuki parlak sözleri bir tarafa bırakıp da bu devletlerin yaptıklarına bakınca kazın ayağı hiç te öyle olmadığı apaçık görülüyor. İngiliz ve Amerikan hükûmetlerinin milletlerin hürriyetini korumaktan ne kadar uzak oldukları, nasıl kanlı bir emperyalizm politikası güttükleri bilhassa Asya milletlerine reva gördükleri muamelede bütün çıplaklığı ve acılığiyle meydana çıkıyor. İkinci dünya savaşında istilâcı Japon sürülerine karşı memleketlerini kahramanca müdafaa etmiş ve batılı müttefiklere hayatî yardımlarda bulunmuş olan Asya halkları bugün bu yardım etmiş oldukları devletlere karşı kendilerini müdafaa etmek zorunda kalmışlardır. Endonezya'da, Fransız Hindiçinisinde (Viet Nam), Burma'da, Siam'da ve Malaya'da harp sona ermemiştir; mazlum halkın kanı halâ akmaktadır. Daha bir nesil önce aynı batılı emperyalistlere karşı şanlı istiklâl savaşını yapmış olan memleketimizde bugün matbuat Asyadaki millî kurtuluş hareketlerine karşı hiç bir alâka ve sevgi göstermiyor; ya bu hâdiselerden hiç bahsedilmiyor, veya tek tük kısa bir haber sütunlarda yer alsa bile bunlarda emperyalistlerin ağzı kullanılarak bu millî kurtuluş hareketlerinden ve kahramanlarından asiler, hainler, eşkiyalar diye bahsediliyor. Tabiî, çünkü Asyada olup bitenler memleket halk efkârına doğru olarak bildirilse, Anglosaksonların hürriyet ve demokrasi aşkından bahsetmek ve halkı buna inandırmıya çalışmak mümkün olmıyacak.

Meselâ Malaya'da iki seneye yakın bir zamandır İngiliz kuvvetlerile yerli halk arasında devamlı çarpışmalar olmaktadır. Fakat Malaya hâdiselerine dair bizim gazetelerde tek satıra rastlanmaz. İngiliz hükûmeti Malaya'da olup bitenleri uzun zaman «eşkiyaların tenkili» hareketi olarak göstermiye çalıştı. Fakat «tenkil» hareketi bir türlü sona ermeyince İngiliz bakanları Malayadaki askerî seferden ve ordunun çabuk ve katî bir başarı gösteremiyeceğinden bahsetmiye başladılar. Artık İntık İngiliz gazetelerinde de girişilen askerî sefere dair hiç te iyimser olmıyan haberler görülmektedir.

MALAYA'DA HARP NİÇİN PATLADI?

İkinci Dünya Savaşı'nda Malaya halkı ,köylüleri ve işçileri Japonlarla çarpıştılar ve İngilizlere ellerinden gelen yardımı yaptılar. 1945 senesinin Ağustos ayında, daha İngiliz kuvvetleri buraya çıkarma yapmazdan önce, kendi gayretlerile memleketi Japonlardan temizlediler; İngilizler hazıra konmuş oldular. O zaman Lord Mountbatten İngiliz hükûmeti namına Malaya kuvvetlerini tebrik etti; liderlerine madalyalar verildi ve 1946 da parlak bir zafer geçit resmi yapıldı.

Sulh sükûn avdet ettikten sonra İngilizler Malaya'yı eskisi gibi bir sömürge olarak tahakkümleri altında tutmak istediler; halbuki halk Japonlardan İngiliz boyunduruğuna girmek için kurtulmamıştı. İstiklâl istiyordu. İngiliz müstemleke siyasetine has bir şekilde İngiliz hükûmeti Malaya'ya sözde bir anayasa vermiye razı oldu. Teklif edilen bu anayasaya göre bir teşriî meclis kurulacak, fakat bu meclisin üyelerinden bir teki bile halk tarafından seçilmiyecekti. On dört üyesi hükûmet ricalinden müteşekkil olacak, geriye kalan on altı üyeyi de İngiliz Yüksek Komiseri tayin edecekti. Ayrıca, 16 üyesi tayin edilecek ve ancak 6 üyesi mahdut bir seçimle seçilecek bir Singapor konseyi kurulacaktı.

Halk böyle bir anayasa ve yalancıktan kurulmuş bir hükûmet cihazı istemedi. 1947 de umumi bir grev yapıldı ve mahdut seçimleri halk boykot etti. Bunun üzerine İngiliz hükûmeti şiddetli tedbirler aldı; halk üzerine başkı koydu; beş kişiden fazla insanın bir araya toplanması yasak edildi ve yerli matbuat sansüre bağlandı. 1946 da zafer geçidine iştirak etmiş olan kurtuluş hareketi lideri Lau Yew, 1948 yazında İngiliz polisi tarafından öldürüldü. Harp yıllarında ormanlarda saklanan İngiliz subaylarına yardımlarından dolayı İngiliz hükûmetinden madalya alan Pulai kasabası 1949 Ağustosunda İngiliz uçakları tarafından yerle bir edildi. Fakat bu kanlı baskıya rağmen halk İngilizlere başarıyla karşı koymakta devam ediyor. İngiliz hükûmeti artık Malaya'daki «tenkil» hareketinin uzun ve yıpratıcı bir harp olduğunu itiraf ediyor.

BU HARBİN ZARARI VE KÂRI

Bugünkü İngiliz hükûmeti ana vatanda halk için sosyal hizmetleri, eğitim ve sağlık masraflarını kısar ve işçilerin yevmiyelerini dondurarak yükselmesine mani olurken ve buna sebep olarak ta tasarruf mecburiyetini ileri sürerken, yalnız Malaya'daki harp için ora askerî kuvvetlerine ayda 4 milyon İngiliz lirası ödüyor; «Malaya hükûmeti» polis kuvvetleri için de ayrıca 5 milyon veriyor. Silâh, malzeme, üniforma ve sair masraflar da eklenince Malaya'daki harbin masrafı senede aşağı yukarı 100 milyon İngiliz lirası kadar tutuyor, yani günde 300 bin İngiliz lirası! Bu bir günlük harp masrafile İngilterede 10 yeni okul binası veya 250 ev yapmak mümkünmüş. Bu masrafları kim ödüyor? Tabiî İngiliz vergi mükellefleri, yani İngiliz halkı. İngiliz hükûmeti kendi halkının mübrem ihtiyaçlarından parayı kısıyor ve onlardan topladığı paraları istiklâllerini istemekten başka kabahati olmıyan Malaya halkını öldürmek için kullanıyor.

Böylece, her iki memleketin halkı da bu haksız ve gaddar harpten zarar görürken İngiliz büyük sermayedarları ceplerini dolduruyor. Bizim gazetelerin de hep yazdıkları gibi, İngiltere bir «dolar sıkıntısı» içindedir. Malaya bu dolar açığını kapamıya yarıyor, çünkü Malaya'dan ihraç edilen sadece kalay ve kauçuk bile İngiliz Kırallığının bütün ihracatının getirdiği dolarlardan daha fazla dolar veriyor. (949 da Malaya'dan Amerikaya ihracat 430 milyon dolar kıymetinde idi.) Diğer Asya memleketlerinde Anglosaksonlar «milletlerin hürriyetini nasıl koruyor» onu da anlatacağız.

Yeni Hükûmet Programı

Baştarafı 3 cü sayfada

kını demokrasinin tabii icaplarından biri olduğu için kabul ettiğini söyliyen yeni iktidar, demokrasinin ruhu olduğu söylenen fikir ve vicdan hürriyeti bahsinde Halk Partisinin, hatta garplı dostların gösterdikleri «gafleti» gösteremiyeceklerini, fikir ve vicdan hürriyetine Halk Partisi kadar tahammül edemiyeceğini açıkça ilan etmesi ne gariptir. Fakat hepsi bu kadar değil, programda şöyle garip bir cümlede okuyoruz: «İrtica ve ırkcılık gibi ayrıca cereyanları vasıta olarak kullanan ve çok defa kendisini bu maske altında gizliyen aşırı solcu hareketlere karşı gereken bütün kanuni tedbirleri almakta asla tereddüt etmiyeceğiz»

«İrtica maskesi altında solculuk»! Bu ifade Halk Partisi zihniyetinin, Halk Partisi edebiyatının ne parlak bir örneğidir. Yeni iktidar bu eski zihniyeti bu şekilde açığa vurmakta o kadar acele etmemeliydi. Öyle anlaşılıyor ki Demokrat Parti burada evvelce Halk Partisinin yaptığı gibi bir taşla iki kuş vurmak istiyor: Bir taraftan dayandığı mürteci unsurları gücendirmemek için aslında zararsız saydığı bu cereyanları «solcuların» kendi «kötü» emelleri için vasıta olarak kullanacaklarını, onların «maskesi altında gizleneceklerini» anlatmak istiyor, ve bu suretle memlekette irticaın, ve ırkcılığın maske olarak kullanılacak kadar itibarda olduğunu kabul etmiş oluyor. Fakat öbür taraftan, irticadan nefret eden halkımıza, ileri aydınlara halâ irticada, ırkcılıkla mücadele eder görünmek mecburiyetini hissediyor. Solcuların sağcı maskesi altında gizlendikleri bir uydurma değilse bir vehimdir. Fakat ileri fikirleri, vicdan hürriyetinden arta kalan her şeyi yok ederek memlekette bir «irtica demokrasisinin» tam hakimiyetini kurmak için böyle bir vehim yaratmağa böyle bir bahaneye ihtiyaç vardır.

Demokrat Parti erkânında Halk Partisi erkânı gibi, sözde barışçı bir gaye taşıyan fakat dünyayı adım adım harbe sürükliyen Amerikan politikasına, Truman doktrinine, Marşal plânına bağlılığını ifade etmek fırsatını kaçırmıyor, Akdeniz blokunun gerçekleştirmek yoluna Halk Partisinden geri kalmıyacağını tekrar tekrar teyit ediyor» hatta bu yolda Halk Partisinden daha kolaylıkla ilerleyeceğine kanidir. Belkide haklıdır.

Olaylar Karşısında

(Baştarafı 2 nci sayfada)

Akdeniz paktına doğru yapılan teşebbüslerde şimdiki halde Arap devletlerinin vaziyeti bir müşkül doğuruyor gibi. Arap devletleri Amerikanın İsrail taraftarı olmasından şikâyetçidirler.

Paristen gelen bazı haberler Türkiyenin Batı ile Arap devletleri arasında mutavassıt rolünü oynıyacağını ve bu teşebbüslerinde Fransa tarafından destekleneceğini bildiriyor. Bu teşebbüsler bilhassa, Arap devletlerine geniş Amerikan kredisi temin etmek için yapılacakmış.

DEVLET İŞLETMELERİNDEN HANGİLERİ, KİMLERE SATILACAK?

Yeni hükûmet hususî teşebbüs sahasını genişletmek ve yabancı sermayeyi memlekete sokmak programını pek süratle tatbike hazırlanıyor gibidir.

Şimdiden devlet işletmelerinin hususî teşebbüse satılacağına dair haberler çıkmaya başladı. Evvelce, «Devletçilik işletmecilik yapamıyor ve yapamaz, hususî teşebbüse devredin de işletmelerin vaziyeti düzelsin» deniyordu, halbuki şimdi en kârlı müesseselerin hususî teşebbüse verileceğinden bahsediliyor. Yani kârlı işletmeleri hususî sermayedarlar alıp daha da zengin olacaklar; demiryolları gibi kâr bırakmıyanları devlet işletip zararı orta halli ve fakir halkın verdikleri vergilerle kapatacak. İşte liberal iktisadın meyveleri !..

Satışa çıkarılacak işletmeleri acaba kimler alacak? Yabancı sermaye alacak mı? On iki kişilik bir mütehassıslar heyeti bugünlerde memleketimizde bekleniyor. Heyetin irtibat memuru geldi ve Ankaraya gitti bile. Milletlerarası Bankanın müdürü Mr. Black bu hususta verdiği demeçte heyetin istikraz mevzuu ile uğraşmıyacağını, fakat Türk ekonomisinin durumunu ve yabancı sermaye yatırılmasının en iyi şekillerini tetkik edeceğini tasrih etti. Haziran başlarında İstanbulda kurulan Sanayi Bankasını da Amerikan Ticaret Bakanı: «Amerikanın harice yatıracağı sermayeleri teşvik edici en iyi misal» olarak gösterdi. Sanayi Bankası da demek yerli sanayii değil, yabancı sermayeyi memlekete girmeye teşvik için kurulmuş. Bu işte yerli büyük sermayedarlar yabancı sermaye ile ortak olurlar ve memleketi beraber sömürürler, o da başka.

Memlekete iştahla davet edilen yabancı sermayenin hangi işlere gireceği şimdiki halde bildirilmiyor. Fakat krom gibi madenlerin ve petrolün işletilmesine yatırılacağı şimdiden tahmin edilebilir. Bunlar Amerikalıların bilhassa ehemmiyet verdikleri işletme sahalarıdır. Bundan mada Sümerbank işletmeleri de satın alınıp istihsali durdurulabilir. Fransa ve İtalya'da bazı sanayi sahalarında Amerikan sermayesinin böyle hareket ettiği görülmüştür. Yerli işletmeler durdurulup yerine Amerikan mamulleri satılıyor.

TEKEL MADDELERİNDE İNDİRMELERİN SEBEP OLACAGI BÜTÇE AÇIGI NASIL KAPANACAK?

Tekel Bakanı bazı sigaralarda beş kuruş ve şekerde de 20—30 kuruş indirmeler yapılacağını bildirdi. Bu indirmeler bütçeyi bir 50 milyon daha açacakmış. Bütçe açığı zaten 174 milyonu bulduğuna ve hükûmet muamele, hayvan ve yol vergilerinde ve vasıtalı vergilerde indirmeler yapacağını vadettiğine göre bütçenin gittikçe genişliyecek açığı acaba nasıl kapanacak? Başbakan hem bu vaadleri yapıyor, hem bütçenin denkleştirileceğini temin ediyor, fakat açığın ne şekilde kapanacağı hususunda bir şey söylemiyor. Tekel Bakanı umumî bütçede ve lüzumsuz inşaatta tasarruftan bahsediyor. Hangi tasarruf? Bir iki makam otomobilini iskarta etmek mi? Hükûmetin devlet işletmelerini hususî sermayeve devretmekteki acelesine bakınca insanın aklına, acaba bunlar satılarak mı bütçe kapanacak gibi bir sual geliyor.

Miçurin Doktrini

(Baştarafı 9 uncu sayfada)

Aşı tarikiyle elde edilen bitkisel organizmalar hem kendisine aşı yapılan organizmanın hem de aşının özelliklerini taşıyan heterojen Hibrid nevileri veriyorlar. (4)

İmdi, kendisine aşı tatbik edilen organizma ile aşının, cinsiyet selüllerindeki kromozomları birbirlerine geçirmeleri imkânsızdır. Halbuki buna rağmen her iki organizmaya has vasıflar yekdiğerine geçmiş bulunuyor.

Bundan şu neticeyi çıkarabiliriz: Aşı diye kullanılan organizma ile aşılanan organizma tarafından hazırlanan plâstik maddeler, tıpkı kromozomlar gibi, veya canlı cismin diğer herhangi bir kısmı gibi, ırkî vasıfları haizdir.

Herhangi bir hususiyeti cinsî tarikle olduğu kadar aşı tarikiyle de bir neviden diğerine geçirmek kabildir. Yapılan tecrübeler bu iki hibrid nevi arasında fark olmadığını göstermektedir. (Bak: T. Triomphe. Les Letters Françaises No. 228).

Mendelist - Morganist genetik taraftarları irsiyete istenilen istikameti vermekten âciz oldukları gibi muhit şartlarının tesirine uygun olarak irsiyetin değişebileceğini de kategorikman inkâr ediyorlar. Mitchourine doktrini ise bize bunun aksini sağlamaktadır. (5)

Mitchourinciler bu suretle elde edilmiş bir çok buğday nevilerine sahiptirler.

Tecrübelerin gösterdiğine göre eski irsiyet likide edildikten sonra derhal sağlam ve müstakar bir yeni irsiyet elde edilmemektedir. Mitchourine buna «sarsılmış» bünye adını veriyor.

Bu çeşit organizmalarda bazı şartlara karşı temayül doğmaktadır.

Sarsak tabiatli organizma elde etmenin üç yolu vardır.

1 — Aşı yolu, yani farklı neviden bitkilerin nesiçlerini birleştirmek.

2 — Organizmanın inkişaf vetiresinin muayyen bir anında muhit şartları üzerine tesir etmek.

3 — Çiftleştirmek yolu.

Muhit şartlarının, bitkisel organizmaların hayat şartlarını şuurlu bir şekilde idare etmek suretiyle istediğimiz irsi vasıfları haiz neviler meydana getirmek veya bu vasıfları değiştirmek bizce mümkündür. (6)

---

(1) Misal: bir yemiş ağacının dallarının veya bir filizinin uğradığı değişiklikler. (Patates yumrusunun bir gözünde vukua gelen değişme).

(2) — İyi kaliteli bir eski neviden bir dalı yeni bir meyva ağacı nevine aşılamak ve bu iyi kaliteyi bu suretle bu sonuncuya maletmek usulü.

(3) Misal: (support) patates yapraklı domates. (X greffe) normal yapraklı (composé- domates (beyaz sarımsı).

I inci yıl: Hiç bir değişiklik yok. Supportun ekilen tohumlarının verdiği meyvalar ekseriyetle esastan ayrılmıyor. Fakat altı domates mürekkep yapraklı olup bazıları sarıdır. Yani gerek yaprakları gerekse meyvası aşının tesiriyle değişiyor.

(4) Bu ifade hiç bir suretle kromozomların ehemmiyetini ve oynadıkları rolü inkâr demek değildir. Lyssenko'nun reddettiği şey kromozomların varlığı ve önemi değil kromozomik irsiyet nazariyesidir. Mendelizm-Morganizmdir.

(5) Bu hususta zikredilebilecek misal ilkbahar buğdayının sonbahar buğdayı ve bu sonuncunun da Sibiryanın sert kışlı mıntıkalarında yetişen buğday nevine tahvilidir. Keza kış buğdayının ilkbahar buğdayı haline getirilmesi.

(6) İrsiyet, mukaddem nesiller boyunca organizmalar tarafından sindirilmiş, muhit şartlarına ait tesirlerin (temerküzü) toplaşması sonucudur.

Barış Mücadelesi ve Barışçı İlim Adamları

(Baştarafı 8 inci sayfada)

tiraki reddederim.» diyordu. Bu yeni bir hadisedir fakat bundan evvel de bu memleketlerdeki alimler atom bombası imalinin men'ini istemişler ve bu yıkıcı atom enerjisi faaliyetlerinde çalışmayı reddetmişlerdir.

Eğer bu alimler fikirlerini bu suretle beyan etmiş ve bu suretle hareket etmişlerse, bunun sebebi kendilerine işçilerin ve umumi efkarın yardımcı olduğunu bilmelerindendir.

Bu mücadelenin başında olmakla iftihar edebiliriz. Harbin hazırlanmasına ve atom bombasının men'ine karşı barış taraftarlarıyla beraber mücadele eden biz alimler, bu tahrip edici silahların en mühim kısmının bir harp hazırlığı için kullanılacağı yerde, ilmin ve tekniğin hizmetinde insanlığın hayrına kullanılması suretiyle insanlara saadet getirmenin yolunu herkesten iyi biliriz.

İnsanların, insanlar tarafından istismarına nihayet verilen bir memlekette araştırma yapan alimler ne mes'utturlar. Laboratvarlarında çalıştıkları zaman vicdanları rahattır, çünki elde edecekleri neticelerin insan şartlarının islahına, ve kazanılmış hürriyetlerin müdafaasına kullanılacağını bilirler.

Fransa'ya ve bütün insanlığa hizmet ediniz.

Dünyanın en masum ve çalışkan insanlarına - dünya halklarına karşı hazırlanmakta olan tecavüzi harbe karşı mücadele etmekle, - kadın, erkek-bütün alimlerin ilme ve halka hizmet ettiklerine kaniim. Bize harikulâde bir nümune veren, dünyayı kurtaran ve dünyanın ümidi olan yeni insanlara, kardeşlerimize itimadım vardır.

Bunun içindir ki ileri alimler, 3 ncü dünya harbını patlatmak için ilimlerinin bir katresini bile vermiyeceklerdir. .manımıza dayanarak sağlam duracak, ve bu suretle Fransa'ya ve bütün insanlığa hizmet edeceğiz.

TOPRAĞA YERLEŞMEK

(Baştarafı 5 inci sayfada)

politikasına karşı savaşıyoruz. Bir avuç toprak ağasının, yabancı sermaye ajanı ticaret burjuvazisinin, müteahhit, vurguncu, kara borsacıların, yurdumuzun geniş halk yığınları ile menfaat zıddiyeti bugün her zamankinden çok ortaya çıkmış bulunuyor. Bütün bu geri unsurlar, halkımızın hür, bağımsız, barışlı, genli geçimli yaşama isteğine, dünyadaki kara kuvvetlerin ortakçısı olarak, hınçla, kinle çullanıyorlar.

Böyle bir savaşı, yalnız, tarihçe ve dünyaca haklılığımızdan aldığımız kuvvetle yürütemeyiz. Türkiyenin gerçeğini, bu gerçeğin inceliklerini öğrenmiye, bugün her günden çok muhtacız. Türkiyenin ziraat, sanayi, ticaret durumu, yolu, meskeni, köylüsü, şehirlisi, ırgatı, emekçisi ve bütün bunların birbirleriyle münasebetleri, Türkiyenin bütün meseleleri bilimin ışığından süzülmeli, bilim gerçeği olarak ortaya konulmalıdır.

Henüz monografilerin, tetkiklerin, istatistiklerin, başka lüzumlu malzemenin eksik, kifayetsiz olduğu veya hiç olmadığı bir memlekette böyle bir çalışma elbette ki kolay olmıyacaktır. Fakat bu güç işi mutlaka başarmak, imkânlar nisbetinde başarmak zorundayız. Mevcut malzeme, eksik bile olsa, tezatların, gerçeğin rakamlar halinde ortaya konulmasını, kısmen olsun, sağlıyacaktır.

Hele bir disiplin âmili etrafında el ele vererek böyle bir bilim çalışması yapacak ileri, inkilâpçı aydınların büyük şanslar taşıdığına inanıyoruz. Bu çalışma ile, tarihçe ve dünyaca haklılığımız, yurdumuzun gerçekleriyle de desteklenmiş olacaktır. Yurda yabancıları toplıyan geri kuvvetlerin politikasına karşı hür, bağımsız, barışlı, genli geçimli yaşamanın politikası ortaya, bu toprakların bir zarureti olarak, tastamam çıkacaktır. O zaman yolumuzu daha iyi göreceğiz, o zaman ileri için savaşan insanlarımız, basit, köklü, doğru parolalara sahip olacaklar, bu parolaları inkilâkçı yığınların malı etmiye çalışacaklar ve başarıları kütleyle daha kolay kaynaşmanın, omuz omuza yürümenin, bu topraklara, yerleşme ve kökleşmenin isabetiyle gelişecektir. Böyle bir çalışma tarzı karşısında ne güvensiz aydının iğvası, ne de kara kuvvetlerin baskısı sökmez. Bu yol mutlaka zaferin yoludur.

Hasan DENİZLİ

BARIŞ

BARIŞ

Sahibi ve neşriyatı fiilen idare eden
Rifat PELVAN

İdare yeri : Ankara Caddesi
İzzettin Han No: 19

Posta kutusu: 54 — Aksaray - İst.

Basıldığı yer : İbrahim Horoz Basımevi

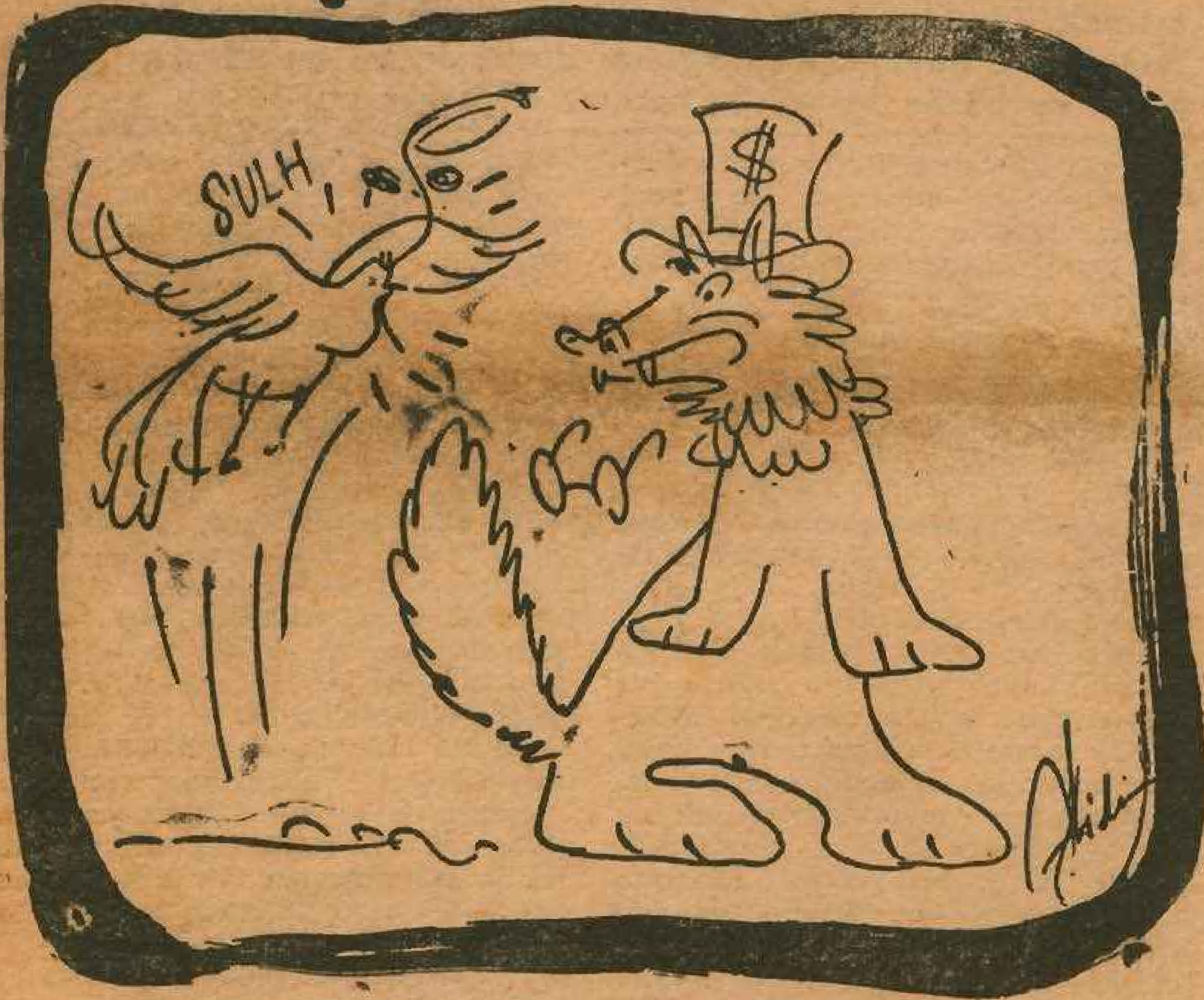
Abone şartları : Yıllığı 500
Altı aylığı 250 kuruş.

15 Günlük Politika - Fikir - Sanat Dergisi

Fiatı 25 Kuruş

Amerikada Öğrencilerle Öğretmenler Birleşiyor

Eğitim üyeleri üzerinde bir baskı yapmak gayesini güden Mundt-Nixon kanun tasarısı karşısında Los Angeles şehri kolejleri öğretmenleri ile birlikte toplantılar yaparak bütün iyi niyetli insanlardan Amerikayı bir polis devleti olmaktan kurtarmaları için bütün kuvvetlerile çalışmularını istemiştir.

Bir tilkinin güversine göz diktiğidir

— İkimizden biri lüzumsuzdur

GALİP USTA

(Baştarafı 4 üncü sayfada)

Bu sefer
Dehşetli bir şeyler düşünerek
Bakıyor Fuat'ın kelepçesine
Bu günedek
Farkına varmadan biriken şeyler
Yığınla, üstüste, hep beraber
Tıkacını atan bir çeşme suyu gibi
Bulanık, berrak
Kafasının içini doldurarak
Akıyorlar.
«İstanbul'da ne kadar çok fabrika var
Türkiye'de ne kadar çok
Dünyada ne kadar çok sayılamıyacak kadar.
Dün akşam tornacı ayyaş Kadir'in
Ölüsünü buldular Üniversite kapısında
Bayılmış kız talebelerden biri
Ne kadar çok kayış kasnak
Ne kadar çok volan
Dönüyor ha babam ha babam dönüyor, dönüyor.
Ne kadar çok adam, ne kadar çok adam
İşsiz kalırsam, işsiz kalırsam diye düşünüyor.
Mürettip Şahap usta kör oldu
Dileniyor matbaalarda.
Dokuma tezgâhları, fireze tezgâhları, torna tezgâhları
Şahmerdanlar, merdaneler
Pulanyalar, pulanyalar, pulanyalar
— Galip usta pulanyacıydı —
Kim bilir dünyada ne kadar çok
ne kadar çok işsiz var
Ama askere almışlardır
Asker olunca işsiz adam
Artık işsiz sayılmaz mı
«— Yine derinlere daldın Ustam»
Galip Usta dokundu Fuat'ın kelepçesine
«— Allah sonumuzu
(Ürktü kendi sesinden)
..... Hayır eyliye evlât»
dedi.
İnce siyah bıyıkları ile Fuat
Gülümsedi
«— Hayırdır mutlak sonumuz»
Ustanın çipil gözleri ıslak
titriyor uzun burnu
ve etrafa belli etmeden
Koydu Fuat'ın cebine
Elli beş kuruşundan yirmi kuruşunu.....